

ZAKON O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

(Urednički pročišćeni tekst, "Narodne novine" broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07 - OUSRH, 46/07, 45/09 i 63/11)

Napomena: sukladno odredbama članka 11. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske (Nar. nov., broj 45/09), danom stupanja na snagu toga Zakona prestaje važiti članak 111. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., broj 123/03, 105/04, 174/04, 2/07-Odluka USRH i 46/07).

Napomena: sukladno odredbama članka 30. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., broj 45/09), stupanjem na snagu toga Zakona prestaju važiti odredbe članka 6. stavka 2. točke 3., članka 7. stavka 2. točke 2., 4., 5. i 6., članka 15., 16., 17. i 18., članka 22. stavaka 3. i 4., članka 23 stavaka 3., 4., 5. i 6. i članka 51. stavaka 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9. i 12. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka USRH i 46/07).

I. OPĆE ODREDBE

Predmet normiranja

Članak 1.

- (1) Ovim se Zakonom uređuju sustavi znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.
- (2) Pod pojmom znanstvene djelatnosti u smislu ovoga Zakona podrazumijevaju se znanstvena i razvojna istraživanja. Osnovna načela o znanosti i visokom obrazovanju

Članak 2.

- (1) Znanstvena djelatnost i visoko obrazovanje predstavljaju djelatnosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i sastavni su dio međunarodnog, posebno europskoga, znanstvenoga, umjetničkog i obrazovnog prostora.
- (2) Znanstvena djelatnost se temelji na:
 - slobodi i autonomiji stvaralaštva,
 - etičnosti znanstvenika,
 - javnosti rada,
 - povezanosti sa sustavom obrazovanja,
 - međunarodnim mjerilima kvalitete,
 - poticanju i uvažavanju specifičnosti nacionalnih sadržaja i
 - zaštiti intelektualnog vlasništva.
- (3) Visoko obrazovanje se temelji i na:
 - akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta,
 - otvorenosti visokih učilišta prema javnosti, građanima i lokalnoj zajednici,
 - nedjeljivosti sveučilišnoga nastavnog rada i znanstvenog istraživanja, odnosno umjetničkog stvaralaštva,
 - uzajamnosti i partnerstvu pripadnika akademske zajednice,
 - europskoj humanističkoj i demokratskoj tradiciji te usklađivanju s europskim sustavom visokog obrazovanja,
 - poštivanju i afirmaciji ljudskih prava,
 - jedinstvu stručnog i obrazovnog rada u svrhu osposobljavanja za specifična stručna znanja i vještine,
 - konceptu cjeloživotnog obrazovanja,
 - povezanosti s predtercijarnim obrazovanjem te
 - interakciji s društvenom zajednicom i obvezi sveučilišta, veleučilišta, visokih škola i javnih znanstvenih instituta da razviju društvenu odgovornost studenata i drugih članova akademske i znanstvene zajednice.Zadaće visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta

Članak 3.

(1) Zadaće sveučilišta su znanstveno, umjetničko i razvojno istraživanje, posebice ostvarivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, umjetničko stvaralaštvo i stručni rad te na njima utemeljeno preddiplomsko, diplomsko i poslijediplomsko obrazovanje. Svoje zadaće sveučilište ostvaruje u skladu s potrebama zajednice u kojoj djeluje.

(2) Zadaće visokih škola i veleučilišta su stručno visoko obrazovanje, umjetnička i stručna djelatnost u skladu s potrebama zajednice u kojoj djeluju.

(3) Zadaća javnih znanstvenih instituta je znanstveno istraživanje. Posebice, javni znanstveni instituti imaju zadaću ostvarivati znanstvene programe od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku te, zajedno sa sveučilištima, uspostavljati znanstvenu infrastrukturu od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja. Javni znanstveni instituti sudjeluju u procesu visokog obrazovanja sukladno ovom Zakonu.

Akademski zajednica i njene slobode

Članak 4.

(1) Akademsku zajednicu čine svi nastavnici, suradnici, studenti i drugi sudionici u procesu visokog obrazovanja.

(2) Visoko obrazovanje u Republici Hrvatskoj temelji se na akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta, u skladu s Ustavom, međunarodnim ugovorima i ovim Zakonom.

(3) Akademski slobode pripadaju svim članovima akademske zajednice a obuhvaćaju slobodu znanstvenog i umjetničkog istraživanja i stvaralaštva, poučavanja, međusobne suradnje i udruživanja, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, međunarodnim ugovorima i ovom Zakonu.

(4) Akademski samouprava na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj obuhvaća:

– utvrđivanje pravila studiranja i upisa studenata,

– izbor čelnika i nastavnika,

– upravljanje resursima s kojima raspolažu visoka učilišta.

(5) Autonomija sveučilišta na svim sveučilišnim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj, sukladno ovom Zakonu, obuhvaća:

– uređenje unutarnjeg ustroja,

– utvrđivanje obrazovnih, znanstvenih, umjetničkih i stručnih programa,

– financijsku autonomiju u skladu s ovim Zakonom,

– odlučivanje o prihvaćanju projekata i međunarodnoj suradnji,

– ostale oblike autonomije, sukladno ovom Zakonu.

(6) Akademski slobode, akademska samouprava i autonomija sveučilišta uključuju i odgovornost akademske zajednice prema društvenoj zajednici u kojoj djeluje.

Primjena propisa o ustanovama

Članak 5.

(1) Ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, na visoka učilišta i ustanove u sustavu znanstvene djelatnosti primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama.

(2) Ustanove u sustavu znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja mogu se udruživati u zajednice ustanova, sukladno Zakonu o ustanovama. Tako uspostavljene zajednice imaju prava i obveze u odnosu na svoje sastavnice sukladno aktu o osnivanju i statutu.

(3) Zajednica sveučilišta je ustanova u koju se udružuju dva ili više sveučilišta i koja ima sva prava i obveze sveučilišta, sukladno ovom Zakonu i Zakonu o ustanovama. Njezino ustrojstvo uređuje se aktom o osnivanju i statutom.

II. NACIONALNO VIJEĆE ZA ZNANOST I NACIONALNO VIJEĆE ZA VISOKO OBRAZOVANJE

Zadaće Nacionalnog vijeća za znanost

Članak 6.

(1) Nacionalno vijeće za znanost najviše je stručno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti u Republici Hrvatskoj.

(2) Nacionalno vijeće za znanost:

1. raspravlja pitanja od važnosti za znanstvenu djelatnost te predlaže i potiče donošenje mjera za njezino unaprjeđenje,

2. daje prethodno mišljenje na pravilnik o vrednovanju znanstvenih organizacija koji donosi ministar nadležan za poslove znanosti i visokog obrazovanja (u daljnjem tekstu: ministar),
- 3. nadzire kvalitetu znanstvenih organizacija te ih vrednuje sukladno ovom Zakonu i utvrđenim kriterijima,**
4. prati razvitak i utvrđuje znanstvena i umjetnička područja, polja i grane,
5. imenuje područna znanstvena i umjetnička vijeća te matične odbore za pojedina polja,
6. pobliže utvrđuje uvjete za stjecanje znanstvenih zvanja, u skladu s ovim Zakonom,
7. utvrđuje uvjete koje trebaju ispuniti znanstvene organizacije da bi dobile ovlaštenje za provođenje postupka izbora u znanstvena zvanja,
8. predlaže proglašavanje znanstvenih centara izvrsnosti i provodi njihovo vrednovanje,
9. daje mišljenje o osnivanju znanstveno-tehnoloških parkova te
10. obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima.

Napomena: sukladno odredbama članka 30. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., broj 45/09), stupanjem na snagu toga Zakona prestaju važiti odredbe članka 6. stavka 2. točke 3., članka 7. stavka 2. točke 2., 4., 5. i 6., članka 15., 16., 17. i 18., članka 22. stavaka 3. i 4., članka 23 stavaka 3., 4., 5. i 6. i članka 51. stavaka 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9. i 12. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka USRH i 46/07).

Zadaće Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Članak 7.

- (1) Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje najviše je stručno tijelo koje brine za razvitak i kvalitetu cjelokupnog sustava visokog obrazovanja Republike Hrvatske.
- (2) Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje:
 1. predlaže i potiče donošenje mjera za unaprjeđenje visokog obrazovanja,
 - 2. predlaže projekciju mreže javnih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj,** 3. daje suglasnost na uvjete Rektorskog zbora i Vijeća veleučilišta i visokih škola za stjecanje znanstveno-nastavnih, umjetničko-nastavnih i nastavnih zvanja,
 - 4. daje ministru prethodno mišljenje na pravilnike o mjerilima i kriterijima za osnivanje i vrednovanje visokih učilišta i studijskih programa,**
 - 5. imenuje recenzente i daje mišljenje o osnivanju novih visokih učilišta i studijskih programa,**
 - 6. provodi vrednovanje visokih učilišta i studijskih programa te predlaže ministru izdavanje dopusnica (članak 51.),**
 7. obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima.

Napomena: sukladno odredbama članka 30. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., broj 45/09), stupanjem na snagu toga Zakona prestaju važiti odredbe članka 6. stavka 2. točke 3., članka 7. stavka 2. točke 2., 4., 5. i 6., članka 15., 16., 17. i 18., članka 22. stavaka 3. i 4., članka 23 stavaka 3., 4., 5. i 6. i članka 51. stavaka 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9. i 12. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka USRH i 46/07).

Zajedničke zadaće Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Članak 8.

- (1) Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje zajednički:
 1. predlažu Vladi Republike Hrvatske kriterije i odnose raspodjele proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje,
 2. raspravljaju pitanja vezana uz policentrični sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj te predlažu i potiču mjere za njegov razvoj,
 3. predlažu i potiču sudjelovanje drugih subjekata, posebno drugih tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te gospodarskih subjekata u sustavu znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja,
 4. predlažu mjere i poduzimaju aktivnosti za afirmaciju i napredovanje znanstvenog i nastavnog podmlatka,
 5. imenuju članove Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, te
 6. predlažu članove Odbora za etiku.

(2) Zajedničkim sjednicama Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje predsjedavaju naizmjenice predsjednici ovih vijeća na rok od jedne godine, računajući od dana prvog imenovanja ovih vijeća prema ovom Zakonu. Zajedničke sjednice održavaju se najmanje jednom godišnje.

Sastav Nacionalnog vijeća za znanost

Članak 9.

(1) Nacionalno vijeće za znanost ima predsjednika i dvanaest članova, od kojih su četiri znanstvenika u zvanju znanstvenog savjetnika zaposlena u znanstvenim institutima, šest redovitih profesora te tri osobe izvan sustava znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.

(2) Mandat predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za znanost je četiri godine.

(3) Nacionalno vijeće za znanost na svoje sjednice poziva ministra te po potrebi druge članove Vlade Republike Hrvatske, koji mogu sudjelovati u raspravi bez prava glasa.

Sastav Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Članak 10.

(1) Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje ima predsjednika i dvanaest članova od kojih su sedam sveučilišni profesori s time da je jedan od njih iz područja obrazovanja nastavnika, dva profesori visoke škole, dva znanstvenika zaposlena u znanstvenom institutu te dvije osobe izvan sustava znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.

(2) Mandat predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje je četiri godine.

(3) Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje na svoje sjednice poziva ministra te po potrebi druge članove Vlade Republike Hrvatske, koji mogu sudjelovati u raspravi bez prava glasa.

Način imenovanja članova Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Članak 11.

(1) Članove Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i njihove predsjednike imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, vodeći računa o zastupljenosti predstavnika iz područja znanosti i umjetnosti, te regija i o zastupljenosti znanstvenika iz gospodarstva.

(2) Članovi Nacionalnog vijeća za znanost su vrhunski znanstvenici osobito oni koji imaju svjetski priznate znanstvene radove iz više znanstvenih polja.

(3) Hrvatski sabor, sukladno stavku 1. ovoga članka, svake dvije godine imenuje po šest članova Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, a predsjednike navedenih tijela imenuje svake četiri godine.

(4) Kandidate za članove i predsjednika Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje utvrđuje Vlada Republike Hrvatske na temelju prijedloga koje podnose znanstveni instituti, Rektorski zbor, sveučilišni senati, Vijeće veleučilišta i visokih škola, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatska gospodarska komora, udruge poslodavaca, sindikati u znanosti te znanstvenici i članovi akademske zajednice na temelju javno objavljenog poziva za predlaganje kandidata.

(5) Državni dužnosnici ne mogu biti članovi Nacionalnog vijeća za znanost ni Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

Razrješenje članova Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Članak 12.

(1) Predsjednika ili člana Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje Hrvatski sabor može razriješiti dužnosti na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i Nacionalnog vijeća za znanost, odnosno Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i prije isteka vremena na koje je imenovan ako:

1. sam zatraži razrješenje,

2. stupi na dužnost koja priječi rad u Nacionalnom vijeću za znanost, odnosno Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje,

3. ne ispunjava svoju dužnost,

4. izgubi sposobnost obnašanja dužnosti,

5. svojim postupcima povrijedi ugled dužnosti koju obnaša.

(2) U slučaju razrješenja iz stavka 1. ovoga članka Hrvatski sabor će na prijedlog Vlade Republike Hrvatske imenovati novog predsjednika ili člana na vrijeme do isteka mandata razriješenog predsjednika ili člana. Novi će se predsjednik ili član predložiti na temelju prije prikupljenih prijedloga prema članku 11. stavku 4. ovoga Zakona.

Rad i odlučivanje Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Članak 13.

- (1) Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje donose poslovnike o svom radu u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima.
- (2) Za raspravu o nekom pitanju ili za praćenje nekog područja Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje mogu osnovati svoja radna tijela u čijem radu mogu sudjelovati i osobe koje nisu članovi Nacionalnog vijeća za znanost ili Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.
- (3) Raspravljajući o pitanjima iz svoje nadležnosti Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje mogu tražiti mišljenje nadležnog ministarstva i odgovarajućih stručnjaka.
- (4) Članovi Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje te članovi radnih tijela izuzet će se od odlučivanja o pitanjima kada kod njih postoji sukob interesa. Pitanje izuzeća članova Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje pobliže se uređuje poslovnicima o radu tih tijela.
- (5) Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje raspravljaju pitanja od zajedničkog interesa najmanje jednom godišnje na zajedničkim sjednicama. Zajednički rad utvrđuje se posebnim Poslovnikom o zajedničkom radu Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Ako Poslovnikom nije određeno drukčije, na zajedničkim se sjednicama odlučuje većinom ukupnog broja članova obaju tijela.
- (6) Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje donose program rada za mandatno razdoblje te godišnji program rada koje potvrđuje ministar. Za svoj rad Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje odgovorni su Hrvatskom saboru kojem najmanje jednom godišnje podnose izvještaj.
- (7) U slučajevima kada Nacionalno vijeće za znanost ili Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje ministru predlažu donošenje kakvog općeg akta ili odluke, a ministar takav prijedlog ne prihvati, zatražit će ponovno razmatranje predmetnog prijedloga. Ako ni nakon tako provedenog postupka ne dođe do usuglašavanja o spornom pitanju o njemu će odlučiti Vlada Republike Hrvatske.
- (8) Administrativne i stručne poslove za Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje obavlja Agencija za znanost i visoko obrazovanje (članak 15.).

Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja

Članak 14.

- (1) Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja (u daljnjem tekstu: Savjet) je stručno tijelo Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Savjet čini petnaest članova i to tako da su u njemu tri člana sa znanstvenih instituta, šest članova sa sveučilišta, dva člana s veleučilišta, dva predstavnika sindikata te dva predstavnika koje u Savjet imenuje ministar.
- (2) Članove Savjeta zajednički imenuju Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje većinom ukupnog broja glasova obaju tijela na temelju prijedloga Rektorskog zbora, Vijeća veleučilišta i visokih škola, javnih znanstvenih instituta, sveučilišta, veleučilišta i visokih škola te Ministarstva i sindikata. Mandat članova Savjeta traje četiri godine.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Članak 15.

- (1) Agencija za znanost i visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: Agencija) je specijalizirana ustanova zadužena za pružanje stručne i administrativne potpore Nacionalnom vijeću za znanost i Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje.**
- (2) Vlada Republike Hrvatske uredbom osniva Agenciju, te utvrđuje ustroj i način njezina rada.**
- (3) Djelokrug Agencije čine stručni i administrativni poslovi:**
 - 1. u postupcima izdavanja dopusnica visokim učilištima,**
 - 2. u postupcima vrednovanja znanstvenih organizacija i visokih učilišta,**
 - 3. u postupcima odobravanja studijskih programa na visokim učilištima,**

4. u postupcima vrednovanja sustava za unapređenje i jamstvo kvalitete na visokim učilištima,
 5. u postupcima priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija,
 6. uključivanja sustava znanosti i visokog obrazovanja u međunarodni sustav,
 7. povezivanja s Europskom mrežom za osiguranje kvalitete visokog obrazovanja (ENQA) i europskom mrežom informacijskih centara (ENIC/NARIC),
 8. stvaranja i održavanja nacionalnih baza podataka o sustavu znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.
- (4) Za svoj stručni rad Agencija je odgovorna Nacionalnom vijeću za znanost i Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje, a zakonitost njenoga rada nadzire Ministarstvo.

Napomena: sukladno odredbama članka 30. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., broj 45/09), stupanjem na snagu toga Zakona prestaju važiti odredbe članka 6. stavka 2. točke 3., članka 7. stavka 2. točke 2., 4., 5. i 6., članka 15., 16., 17. i 18., članka 22. stavaka 3. i 4., članka 23 stavaka 3., 4., 5. i 6. i članka 51. stavaka 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9. i 12. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka USRH i 46/07).

Vrednovanje visokih učilišta i znanstvenih organizacija

Članak 16.

- (1) Visoka učilišta i znanstvene organizacije kojima je osnivač Republika Hrvatska vrednuju se, odnosno podliježu provjeri kvalitete i učinkovitosti. Obavljanje znanstvene djelatnosti privatnih znanstvenih organizacija podliježe vrednovanju ako se financira iz državnog proračuna, u kojem se slučaju na rezultate vrednovanja odgovarajuće primjenjuju odredbe članka 18. ovoga Zakona.
- (2) Provjera kvalitete i učinkovitosti pravnih osoba iz stavka 1. ovoga članka obavlja se na temelju pravilnika koji na temelju prethodnog mišljenja Nacionalnog vijeća za znanost, odnosno Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje donosi ministar, uvažavajući posebnosti pojedinih područja znanosti, umjetnosti i visokog obrazovanja.
- (3) Kod provjere kvalitete i učinkovitosti osoba iz stavka 1. ovoga članka Agencija se u najvećoj mogućoj mjeri koristi uslugama međunarodnih organizacija i asocijacija.
- (4) Agencija obavlja provjeru prema godišnjem rasporedu poslova ili po posebnom nalogu Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, odnosno Nacionalnog vijeća za znanost i na zahtjev pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka. Svoje izvješće o provjeri Agencija dostavlja Nacionalnom vijeću za znanost, odnosno Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje te ministru kao i onome na čiji je zahtjev obavilo provjeru.
- (5) Hrvatski sabor, Vlada Republike Hrvatske ili ministar mogu od Nacionalnog vijeća za znanost ili Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje zatražiti provjeru iz stavka 4. ovoga članka.
- (6) Prije odlučivanja na Nacionalnom vijeću za znanost, odnosno Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje izvješće Agencije dostavlja se pravnoj osobi iz stavka 1. ovoga članka na koji se ono odnosi. Oni mogu Nacionalnim vijećima, u roku od 30 dana dati svoje primjedbe na izvješće i dati potrebno razjašnjenje o nalazima u njemu.
- (7) Nacionalno vijeće za znanost, odnosno Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje utvrđuju konačnu ocjenu kontrole i vrednovanja te ih dostavljaju ministru i pravnoj osobi iz stavka 1. ovoga članka koje je vrednovano. Nacionalno vijeće za znanost odnosno Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje obavještava javnost o rezultatima kontrole i o vrednovanju.

Napomena: sukladno odredbama članka 30. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Nar. nov. broj 45/09), stupanjem na snagu toga Zakona prestaju važiti odredbe članka 6. stavka 2. točke 3., članka 7. stavka 2. točke 2., 4., 5. i 6., članka 15., 16., 17. i 18., članka 22. stavaka 3. i 4., članka 23 stavaka 3., 4., 5. i 6. i članka 51. stavaka 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9. i 12. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka USRH i 46/07).

Vrednovanje studijskih programa

Članak 17.

- (1) Vrednovanje studijskih programa provodi Agencija na temelju pravilnika, koji uz prethodno mišljenje

Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje donosi ministar i prema godišnjem rasporedu koji utvrđuje Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje. Vrednovanje će se provesti i na posebni zahtjev Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i ministra, a može se provesti i na vlastiti zahtjev visokog učilišta.

(2) Prije rasprave i odlučivanja na Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje, izvješće Agencije dostavlja se visokom učilištu na koje se ono odnosi. Visoko učilište može u roku od 30 dana dati svoje primjedbe na izvješće ili dati potrebno razjašnjenje o nalazima u njemu.

(3) Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje utvrđuje konačnu ocjenu vrednovanja te je dostavlja ministru i visokom učilištu koje je vrednovano. Konačna je ocjena vrednovanja javna.

Napomena: sukladno odredbama članka 30. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., broj 45/09), stupanjem na snagu toga Zakona prestaju važiti odredbe članka 6. stavka 2. točke 3., članka 7. stavka 2. točke 2., 4., 5. i 6., članka 15., 16., 17. i 18., članka 22. stavaka 3. i 4., članka 23 stavaka 3., 4., 5. i 6. i članka 51. stavaka 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9. i 12. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka USRH i 46/07).

Primjena rezultata vrednovanja

Članak 18.

(1) Na temelju rezultata vrednovanja pravnih osoba iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona Nacionalno vijeće za znanost odnosno Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje preporučuju ministru da:

1. izda dopusnicu za obavljanje djelatnosti instituta,
2. uputi pismo očekivanja ili
3. uskrati dopusnicu.

(2) Na temelju rezultata vrednovanja studijskog programa visokog učilišta Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje preporučuje ministru da:

1. izda dopusnicu za studij,
2. uputi pismo očekivanja ili
3. uskrati dopusnicu za studij.

(3) Dopusnicom se utvrđuje da pravne osobe iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona udovoljavaju standardima i uvjetima za obavljanje djelatnosti, odnosno izvođenje pojedinog studija.

(4) Pismo očekivanja je isprava kojom se ukazuje na nedostatke u vrsnoći rada pravne osobe iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona, odnosno pojedinoga studijskog programa te izražava očekivanje da će nabrojani nedostaci u zadanom roku biti otklonjeni. Po isteku roka izdaje se ili rješenjem uskraćuje dopusnica.

(5) Ako je pravnoj osobi iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona uskraćena dopusnica za obavljanje djelatnosti, ista se rješenjem briše iz Upisnika.

(6) U rješenju o uskrati dopusnice za određeni studij utvrđuju se prava studenata o mogućnosti završetka studija, odnosno prijelaza na studij na drugom visokom učilištu.

(7) Dopusnica i rješenje o uskrati dopusnice upravni su akti protiv kojih nije dopuštena žalba, ali se protiv njih može pokrenuti upravni spor.

Napomena: sukladno odredbama članka 30. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., broj 45/09), stupanjem na snagu toga Zakona prestaju važiti odredbe članka 6. stavka 2. točke 3., članka 7. stavka 2. točke 2., 4., 5. i 6., članka 15., 16., 17. i 18., članka 22. stavaka 3. i 4., članka 23 stavaka 3., 4., 5. i 6. i članka 51. stavaka 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9. i 12. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka USRH i 46/07).

Članak 19.

(1) Nacionalno vijeće za znanost imenuje područna znanstvena i umjetnička vijeća (u daljnjem tekstu: područna vijeća) i matične odbore iz redova istaknutih znanstvenika, umjetnika i profesora odgovarajuće struke na vrijeme od četiri godine. Prijedloge za članove područnih vijeća i matičnih odbora daju Rektorski zbor, sveučilišta, znanstveni instituti te članovi akademske zajednice i znanstvenici na temelju javnog poziva za predlaganje kandidata za područna vijeća i matične odbore.

(2) Područna vijeća osnivaju se radi razmatranja pitanja iz nadležnosti Nacionalnog vijeća za znanost za pojedina

znanstvena i umjetnička područja navedena u članku 6. stavak 2. ovoga Zakona. Područna vijeća sudjeluju u izboru u znanstvena zvanja u posebnim slučajevima navedenim u članku 33. stavku 4. ovoga Zakona.

(3) Matični odbori sudjeluju u izboru u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja sukladno ovom Zakonu i na njemu utemeljenim propisima.

(4) Sastav područnih vijeća i matičnih odbora te način njihova rada uređuje se detaljnije pravilnikom koji donosi Nacionalno vijeće za znanost, pri čemu se vodi računa o pravičnoj regionalnoj zastupljenosti. Članovi matičnih odbora su osobito svjetski priznati znanstvenici.

III. SUSTAV ZNANSTVENE DJELATNOSTI

1. OPĆE ODREDBE O ZNANSTVENOM RADU I DJELATNOSTI

Sloboda znanstvenog rada i djelovanja

Članak 20.

(1) Znanstveni rad ne podliježe nikakvim ograničenjima ili formalnim zahtjevima osim onih koji proizlaze iz poštivanja etičnosti u znanstvenom i istraživačkom radu, zaštite ljudskih prava te zaštite osobne i opće sigurnosti na radu.

(2) Formalni zahtjevi vezani za obavljanje znanstvene djelatnosti i bavljenje znanošću ne mogu biti zapreka slobodnom bavljenju znanošću i predviđene su isključivo radi stjecanja pojedinih prava predviđenih ovim Zakonom i na njemu utemeljenim propisima.

Znanstveni rad

Članak 21.

(1) Znanstvenim radom u smislu ovoga Zakona bave se znanstvenici na sveučilištima i institutima i drugim znanstvenim organizacijama kao i osobe izabrane na suradnička radna mjesta u tim organizacijama, te drugi znanstvenici koji su ispunili uvjete za obavljanje znanstvene djelatnosti u skladu s ovim Zakonom.

(2) U znanstvenom radu sudjeluju studenti poslijediplomskih sveučilišnih studija te osobe izabrane na stručna radna mjesta prema ovome Zakonu. U znanstvenom radu mogu sudjelovati i ostali studenti te druge osobe koje sudjeluju u znanstvenom i nastavnim procesu.

Znanstvena djelatnost

Članak 22.

(1) Znanstvenu djelatnost u smislu ovoga Zakona obavljaju sveučilišta i njihove sastavnice, javni znanstveni instituti, znanstveni instituti, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti kao i druge pravne osobe i njihove ustrojstvene jedinice upisane u Upisnik znanstvenih organizacija (u daljnjem tekstu: znanstvene organizacije).

(2) Djelatnosti ustanova od posebnog značaja za Republiku Hrvatsku (kao što su Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Leksikografski zavod »Miroslav Krleža«) uređuju se i posebnim zakonom.

Upisnik znanstvenih organizacija i znanstvenika

(3) Javni znanstveni instituti, sveučilišta i njihove sastavnice te druga visoka učilišta i znanstvene organizacije kojima je osnivač Republika Hrvatska mogu započeti obavljati znanstvenu djelatnost, odnosno u sudski registar upisati takvu djelatnost samo na temelju dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti.

(4) Privatna znanstvena organizacija može tražiti dopusnicu i upisati se u Upisnik znanstvenih organizacija.

Napomena: sukladno odredbama članka 30. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., broj 45/09), stupanjem na snagu toga Zakona prestaju važiti odredbe članka 6. stavka 2. točke 3., članka 7. stavka 2. točke 2., 4., 5. i 6., članka 15., 16., 17. i 18., članka 22. stavaka 3. i 4., članka 23 stavaka 3., 4., 5. i 6. i članka 51. stavaka 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9. i 12. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka USRH i 46/07).

Članak 23.

- (1) Ministarstvo vodi Upisnik znanstvenih organizacija i Upisnik znanstvenika.
- (2) Upis u Upisnik znanstvenika provodi se na temelju odluke o izboru u znanstveno ili znanstveno-nastavno zvanje osim u slučaju iz članka 92. stavka 4. ovoga Zakona. Upis u Upisnik znanstvenih organizacija provodi se na temelju dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti.
- (3) Dopusnicu iz stavka 2. ovoga članka izdaje ministar nakon provedenog postupka utvrđivanja ispunjavanja uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti, uz prethodno pribavljeno pozitivno mišljenje Nacionalnog vijeća za znanost.**
- (4) Ako se u postupku utvrđivanja ispunjavanja uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti utvrdi da znanstvena organizacija ne udovoljava uvjetima za obavljanje znanstvene djelatnosti ministar donosi rješenje kojim se odbija izdavanje dopusnice, uz prethodno pribavljeno mišljenje Nacionalnog vijeća za znanost.**
- (5) Ako se u postupku utvrđivanja ispunjavanja uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti utvrde nedostaci u ispunjavanju uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti, ministar, uz prethodno pribavljeno mišljenje Nacionalnog vijeća za znanost, izdaje znanstvenoj organizaciji pismo očekivanja kojim se ukazuje na nedostatke u ispunjavanju uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti te izražava očekivanje da će nabrojani nedostaci u zadanom roku biti otklonjeni. Po isteku roka izdaje se ili rješenjem odbija dopusnica.**
- (6) Uvjete za izdavanje dopusnice i postupak utvrđivanja ispunjavanja uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti propisuje ministar pravilnikom koji donosi na temelju prethodnog mišljenja Nacionalnog vijeća za znanost.**
- (7) Ministar pravilnikom propisuje uvjete i postupak za upis u upisnike iz stavka 1. ovoga članka i brisanje iz upisnika, ustroj i način njihova vođenja te sadržaj obrazaca za podnošenje zahtjeva za upis i obrazaca za izvod iz upisnika.
- (8) Organizacije i znanstvenici koji nisu upisani u upisnik ili koji subrisani iz njega ne mogu se financirati iz državnog proračuna. Iznimno inozemne organizacije i inozemni znanstvenici mogu se, iako nisu upisani u Upisnik, na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost, financirati iz državnog proračuna ako sudjeluju u projektu od značaja za Republiku Hrvatsku.

Napomena: sukladno odredbama članka 30. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., broj 45/09), stupanjem na snagu toga Zakona prestaju važiti odredbe članka 6. stavka 2. točke 3., članka 7. stavka 2. točke 2., 4., 5. i 6., članka 15., 16., 17. i 18., članka 22. stavaka 3. i 4., članka 23 stavaka 3., 4., 5. i 6. i članka 51. stavaka 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9. i 12. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., br. 123/03, 105/0, 174/04, 2/07 – Odluka USRH i 46/07).

Ostali subjekti znanstvene djelatnosti

Članak 24.

- (1) Uz fizičke osobe koje se bave znanstvenim radom i subjekte koji obavljaju znanstvenu djelatnost, subjekti znanstvene djelatnosti su i Nacionalno vijeće za znanost, Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje, Ministarstvo, Hrvatska akademska i istraživačka mreža (CARNet), Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Nacionalna zaklada) te, sukladno sa zakonom i svojim općim aktima, nastavne baze medicinskih, stomatoloških, veterinarskih i farmaceutskih fakulteta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene udruge, muzeji, arhivi i druge pravne osobe i njihove ustrojstvene jedinice čije je djelovanje od interesa za obavljanje znanstvene djelatnosti.
- (2) Način sudjelovanja subjekata iz stavka 1. ovoga članka u organizaciji i provedbi znanstvene djelatnosti uređuje se zakonom, na njemu utemeljenom propisu te odlukama nadležnih tijela.

2. ZNANSTVENI INSTITUTI

Osnivanje znanstvenih instituta

Članak 25.

- (1) Znanstvene institute osnivaju domaće i inozemne pravne i fizičke osobe, sukladno odredbama ovoga Zakona i Zakona o ustanovama.
- (2) Radi ostvarivanja znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, Vlada Republike Hrvatske uredbom osniva javne znanstvene institute.

Osnovne odredbe o unutarnjem ustroju znanstvenog instituta

Članak 26.

- (1) Na unutarnji ustroj i upravljanje javnim znanstvenim institutom i znanstvenim institutom (u daljnjem tekstu: institut) primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije.
- (2) Statut instituta donosi njegovo upravno vijeće uz suglasnost osnivača. Suglasnost na statut javnoga znanstvenog instituta daje ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost.
- (3) Institut ima:
 - ravnatelja,
 - znanstveno vijeće,
 - upravno vijeće,
 - druga tijela predviđena statutom ili na njemu utemeljenim drugim općim aktom.
- (4) Upravno vijeće instituta, sukladno statutu, čine članovi koje imenuje osnivač te članovi koje izabere znanstveno vijeće instituta. Broj članova upravnog vijeća instituta određuje se statutom, uz ograničenje da ne može biti manji od tri ni veći od devet. Članovi koje imenuje osnivač čine većinu u upravnom vijeću. Upravno vijeće vodi financijsku i poslovnu politiku, odlučuje o raspolaganju imovinom veće vrijednosti sukladno statutu te odlučuje o pitanjima koja statutom nisu stavljena u nadležnost drugih tijela.
- (5) U znanstvenom vijeću znanstvenici i osobe izabrane na suradnička radna mjesta ili njihovi predstavnici odlučuju o znanstvenim i stručnim pitanjima. Znanstveno vijeće:
 1. utvrđuje i provodi znanstvenu politiku instituta,
 2. raspravlja i odlučuje o znanstvenim i stručnim pitanjima,
 3. provodi dio postupka izbora u znanstvena zvanja, kad je institut za to ovlašten,
 4. provodi postupke izbora na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta,
 5. imenuje i razrješuje dio članova upravnog vijeća instituta, u skladu sa statutom,
 6. predlaže upravnom vijeću kandidate za natječajni odbor za izbor ravnatelja instituta,
 7. daje upravnom vijeću instituta prethodno mišljenje u postupku donošenja statuta te
 8. obavlja druge poslove određene odlukom o osnivanju i statutom instituta.
- (6) Institut može imati znanstveni savjet. Članovi znanstvenog savjeta su istaknuti javni djelatnici čije članstvo nije uvjetovano sklopljenim ugovorom o radu s institutom. Ustroj, nadležnosti i način rada znanstvenog savjeta uređuje se statutom.

Sudjelovanje instituta u visokom obrazovanju

Članak 27.

- (1) Znanstveni instituti surađuju s visokim učilištima u znanstvenom radu i izvođenju studijskih programa u skladu sa znanstvenim programom instituta te znanstvenim i studijskim programima visokih učilišta.
- (2) Suradnja iz stavka 1. ovoga članka potanje se uređuje ugovorom visokog učilišta i instituta.
- (3) Visoka učilišta i instituti dogovaraju uspostavljanje znanstvene infrastrukture od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.

3. KOLABORATIVNI ZNANSTVENI PROGRAMI, ZNANSTVENI CENTRI IZVRSNOSTI I ZNANSTVENO-TEHNOLOGIJSKI PARKOVI

Kolaborativni znanstveni programi

Članak 28.

- (1) Kolaborativni znanstveni program je interdisciplinarni istraživački program koji provode sveučilišta i javni znanstveni instituti i koji se u pravilu sastoji od većeg broja problemski povezanih znanstvenih projekata.
- (2) Kolaborativni znanstveni program predlaže senat sveučilišta ili znanstveno vijeće javnoga znanstvenog instituta. Senat ili znanstveno vijeće imenuje voditelja programa.
- (3) Voditelj programa predlaže nacrt programa Nacionalnom vijeću za znanost.
- (4) Ako Nacionalno vijeće za znanost prihvati nacrt programa, sveučilište ili institut raspisuje natječaj za prijavu projekata u sklopu programa.
- (5) Konačan prijedlog programa određuju svi voditelji odabranih projekata. O tom prijedlogu se provodi interna recenzija na sveučilištu ili javnom znanstvenom institutu.

(6) Nakon interne recenzije konačan prijedlog programa vrednuje Nacionalno vijeće za znanost koje imenuje recenzente. Program se brani javno, pred članovima Nacionalnog vijeća za znanost i recenzentima. Izvršenje programa vrednuje se na isti način kao što se provodi obrana prijedloga programa.

Znanstveni centar izvrsnosti

Članak 29.

- (1) Znanstveni centar izvrsnosti je znanstvena organizacija ili njezin ustrojbeni dio ili skupina znanstvenika koja po originalnosti, značenju i aktualnosti rezultata svoga znanstvenog rada ide u red najkvalitetnijih organizacija ili skupina u svijetu unutar svoje znanstvene discipline.
- (2) Znanstvenu organizaciju ili njezin ustrojbeni dio ili skupinu znanstvenika centrom izvrsnosti proglašava ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost, uz suglasnost znanstvene organizacije ili skupine znanstvenika, na temelju vrednovanja iz članka 16. ovoga Zakona i postupka koji obvezno uključuje međunarodnu prosudbu.
- (3) Odluka ministra o proglašenju znanstvenog centra izvrsnosti sadrži prava i obveze koje na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost taj centar dobiva. Odluka se donosi na pet godina, a na temelju svakog novog vrednovanja u postupku predviđenom stavkom 2. ovog članka, može se produžiti za idućih pet godina.

Znanstveno-tehnološki park

Članak 30.

- (1) Znanstveno-tehnološki park je trgovačko društvo koje se osniva radi komercijalizacije znanstvenih rezultata, poticanja suradnje znanstvenika i gospodarstvenika i jačanja na znanosti temeljenog gospodarstva.
- (2) Suglasnost za korištenje naziva znanstveno-tehnološkog parka daje ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost.
- (3) Znanstveno-tehnološki park uživa porezne olakšice i druge pogodnosti kojima se potiče ostvarivanje njegovih ciljeva, u skladu sa zakonom.

4. ZNANSTVENICI I SURADNICI

Znanstvenici

Članak 31.

Znanstvenici u smislu ovoga Zakona su osobe koje su sukladno ovom Zakonu izabrane u odgovarajuća znanstvena zvanja i upisane u Upisnik znanstvenika.

Znanstvena zvanja

Članak 32.

- (1) Znanstvena zvanja su: znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik i znanstveni savjetnik. Znanstvena zvanja se stječu u postupku i pod uvjetima predviđenim ovim Zakonom i na njemu utemeljenim propisima.
- (2) Za znanstvenog suradnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i znanstvene radove koji ga afirmiraju kao priznatog znanstvenika.
- (3) Za višega znanstvenog suradnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i znanstvene radove koji predstavljaju značajan doprinos znanosti.
- (4) Za znanstvenog savjetnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i znanstvene radove kojima je značajno unaprijedio znanost, pri čemu će se posebno cijeniti međunarodna afirmacija znanstvenika i međunarodna priznatost njegova znanstvenog rada odnosno njegov značaj u okviru nacionalnih sadržaja.
- (5) Nacionalno vijeće za znanost pravilnikom koji se objavljuje u »Narodnim novinama« detaljnije propisuje uvjete za izbor u znanstvena zvanja (vrsta i broj znanstvenih radova, vrednovanje radova i sl.) sukladno stavcima 2.-4. ovoga članka, na temelju kojih matični odbori i povjerenstva za ocjenu rada znanstvenika ocjenjuju sveukupnu znanstvenu djelatnost pristupnika, vodeći računa o posebnostima pojedinih znanstvenih i umjetničkih područja te pojedinih znanstvenih polja i interdisciplinarnih područja.
- (6) Prilikom propisivanja uvjeta iz stavka 5. ovoga članka predvidjet će se primjereno vremensko razdoblje primjene do tada važećih uvjeta kojim će se na pravičan način omogućiti reizbor ili napredovanje onih znanstvenika koji su svoj

znanstveni rad obavljali prema tim uvjetima.

Pokretanje postupka za stjecanje zvanja

Članak 33.

- (1) Stjecanje znanstvenog zvanja ne ovisi o radnom mjestu.
- (2) Znanstveno zvanje stječe se na temelju postupka koji zahtjevom za izbor pokreće osoba koja smatra da ispunjava uvjete za izbor u određeno znanstveno zvanje. Postupak može pokrenuti i znanstvena organizacija s kojom pristupnik ima ugovor o radu.
- (3) Zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosi se znanstvenoj organizaciji ovlaštenoj za provođenje dijela postupka izbora. Ako je osoba koja se bira zaposlena u znanstvenoj organizaciji koja je ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora, ta je znanstvena organizacija isključivo nadležna za provođenje dijela postupka. Na obrazloženi zahtjev osobe koja pokreće postupak izbora, Nacionalno vijeće za znanost može za provođenje dijela postupka odrediti i drugu ovlaštenu znanstvenu organizaciju.
- (4) Ukoliko nijedna znanstvena organizacija nije ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora u pojedino znanstveno zvanje u određenom znanstvenom ili umjetničkom polju ili interdisciplinarnom znanstvenom ili umjetničkom području, a matični odbor za to polje ili interdisciplinarno područje nije imenovan, postupak izbora provodi odgovarajuće područno znanstveno ili umjetničko vijeće. Ako nijedno područno znanstveno ili umjetničko vijeće nije ovlašteno za provođenje postupka, postupak izbora provodi Nacionalno vijeće za znanost.

Ovlaštenje za provođenje dijela postupka izbora u znanstveno zvanje

Članak 34.

- (1) Rješenje o ovlaštenju za provođenje dijela postupka izbora u znanstveno zvanje izdaje ministar na temelju prijedloga Nacionalnog vijeća za znanost onoj znanstvenoj organizaciji koja u stalnom radnom odnosu s punim radnim vremenom ima zaposlenike sa znanstvenim zvanjem, i to najmanje petnaest u odgovarajućem znanstvenom području te najmanje sedam u odgovarajućem znanstvenom polju, odnosno interdisciplinarnom području, od čega najmanje tri znanstvena savjetnika.
- (2) Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti ovlaštena je, na temelju odluke nadležnoga matičnog odbora, za provođenje dijela postupka izbora u znanstvena zvanja za svoje zaposlenike na znanstvenim radnim mjestima za sva znanstvena područja i polja, sukladno Zakonu o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti i njezinu Statutu.
- (3) Na temelju rješenja iz stavka 1. ovoga članka to se ovlaštenje znanstvene organizacije upisuje u Upisnik znanstvenih organizacija.
- (4) Postupak izbora u znanstvenoj organizaciji provodi stručno tijelo kojemu su statutom u nadležnost stavljena znanstvena pitanja.
- (5) Ovlaštena znanstvena organizacija može posebnim pravilnikom pobliže urediti onaj dio postupka izbora u znanstvena zvanja koji ona provodi.

Postupak izbora

Članak 35.

- (1) Zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosi se ovlaštenoj znanstvenoj organizaciji, zajedno s dokazima o ispunjavanju uvjeta za izbor u određeno zvanje.
- (2) Ovlaštena znanstvena organizacija, u roku trideset dana od dana primitka zahtjeva za izbor u znanstveno zvanje, imenuje stručno povjerenstvo. Stručno povjerenstvo se sastoji od najmanje tri člana koji moraju biti u istom ili višem znanstvenom zvanju s obzirom na ono za koje se traži izbor.
- (3) Stručno povjerenstvo ocjenjuje jesu li ispunjeni uvjeti za izbor te predlaže da se pristupnik izabere ili ne izabere u znanstveno zvanje. Stručno povjerenstvo svoje izvješće podnosi u roku od trideset dana od dana imenovanja.
- (4) Na temelju izvješća stručnog povjerenstva i odluke stručnog tijela iz članka 34. stavka 3. ovoga Zakona, organizacija u roku od trideset dana daje mišljenje i prijedlog nadležnom matičnom odboru.
- (5) Matični odbor u roku od šezdeset dana potvrđuje ili ne potvrđuje mišljenje i prijedlog organizacije. Propuštanje navedenog roka ne može rezultirati stjecanjem zvanja.
- (6) U slučaju da matični odbor propusti rok iz prethodnog stavka, pristupnik može zahtijevati od nadležnoga područnog vijeća da samo odluči o zahtjevu. U slučaju da postupak izbora provodi područno vijeće, zbog propuštanja navedenog

roka, pristupnik se može obratiti Nacionalnom vijeću za znanost.

(7) Matični odbor neće potvrditi mišljenje i prijedlog ovlaštene znanstvene organizacije ako:

1. smatra da su oni doneseni protivno uvjetima za izbor,
2. su u nesuglasnosti s podnesenim dokazima o ispunjavanju uvjeta ili
3. je bitno povrijeđen postupak provođenja izbora.

(8) U slučajevima iz stavka 7. ovoga članka, matični odbor će sam provesti postupak izbora ili zatražiti od iste organizacije ponavljanje postupka, ili zatražiti od druge organizacije pokretanje novog postupka izbora. Novi postupak izbora dovršit će se u roku od šezdeset dana.

(9) Odluka matičnog odbora je konačna, predstavlja upravni akt te se u postupku izbora u znanstveno zvanje primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ukoliko ovim Zakonom nije drugačije određeno.

(10) Matični odbor će u roku petnaest dana, bez odlaganja, odluku o izboru (pozitivnu ili negativnu) dostaviti pristupniku i znanstvenoj organizaciji koja je provodila postupak izbora, a pozitivnu odluku o izboru u znanstveno zvanje dostaviti Ministarstvu radi upisa u Upisnik znanstvenika. Izvod iz Upisnika dostavlja se podnositelju zahtjeva.

(11) U slučaju predviđenom člankom 33. stavkom 4. ovoga Zakona, zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosi se nadležnom matičnom odboru ili područnom vijeću, odnosno Nacionalnom vijeću za znanost. Postupak će se dovršiti u roku 120 dana.

(12) Protiv odluke o izboru pristupnik nema pravo žalbe, ali može pokrenuti upravni spor. U upravnom sporu ne može se donijeti odluka o izboru pristupnika u znanstveno zvanje već samo ukinuti nezakonita odluka i odrediti ponovno provođenje postupka.

Rokovi u postupku izbora i posljedice prekoračenja

Članak 36.

(1) Rokovi u postupku izbora u znanstveno zvanje iz članka 35. ovoga Zakona ne teku u razdobljima od 15. srpnja do 31. kolovoza te od 20. prosinca do 7. siječnja.

(2) U slučaju neopravdanog znatnog prekoračenja roka, po pritužbi pristupnika ili znanstvene organizacije u kojoj je pristupnik zaposlen, matični odbor može preuzeti postupak izbora i sam ga provesti. U slučaju neopravdanog prekoračenja roka matičnog odbora, na odgovarajući način će se primijeniti članak 35. stavak 6. ovoga Zakona.

(3) Ovlaštenoj znanstvenoj organizaciji koja učestalo i neopravdano ne poštuje rokove propisane u članku 35. ovoga Zakona, ministar će, uz prethodno mišljenje Nacionalnog vijeća za znanost, oduzeti ovlaštenje za provođenje postupka izbora u zvanje.

(4) Ako matični odbor učestalo ne poštuje rokove propisane u članku 35. ovoga Zakona, na zahtjev ministra Nacionalno vijeće za znanost pokrenut će postupak za razrješenje predsjednika odbora i članova odgovornih za nepoštivanje rokova.

Trajnost zvanja i njegov prestanak

Članak 37.

(1) Znanstveno zvanje je trajno a prestaje prelaskom u više zvanje ili njegovim oduzimanjem.

(2) Znanstveno zvanje može se oduzeti:

1. ako se pojave činjenice i dokazi iz kojih proizlazi da u trenutku izbora u znanstveno zvanje pristupnik nije ispunjavao propisane uvjete za izbor,
2. ako se utvrdi da znanstveni radovi na temelju kojih je znanstvenik izabran u znanstveno zvanje predstavljaju plagijat ili da su istraživanja na kojima se temelje krivotvorena te
3. u slučajevima teških povreda etičkog kodeksa.

(3) Postupak oduzimanja zvanja može pokrenuti znanstvena organizacija, matični odbor, područno vijeće, Nacionalno vijeće za znanost ili Odbor za etiku. Postupak oduzimanja znanstvenog zvanja provodi se odgovarajućom primjenom odredbi članka 35. ovoga Zakona.

Počasno zvanje

Članak 38.

(1) Instituti i druge znanstvene organizacije svojim istaknutim umirovljenim znanstvenim savjetnicima mogu, bez provođenja javnog natječaja, dodijeliti počasno znanstveno zvanje zaslužni znanstvenik.

(2) Zaslužni znanstvenik može, u skladu s potrebama znanstvene organizacije, sudjelovati u znanstvenim projektima i ostalim aktivnostima.

(3) Postupak imenovanja i prava zaslužnog znanstvenika pobliže se uređuju statutom znanstvene organizacije.

Radna mjesta u znanstvenim organizacijama

Članak 39.

(1) Znanstvena radna mjesta u znanstvenim organizacijama su znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik i znanstveni savjetnik.

(2) Suradnička radna mjesta u znanstvenim organizacijama su asistent i viši asistent.

(3) Stručna radna mjesta u znanstvenim organizacijama za zaposlenike koji sudjeluju u obavljanju znanstvene djelatnosti su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik.

Postupak izbora na radna mjesta

Članak 40.

(1) Postupak izbora na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta uređuje se statutom znanstvene organizacije ili, u privatnim znanstvenim organizacijama, općim aktom kojim se uređuju radni odnosi.

(2) Izbor na radna mjesta u javnim znanstvenim organizacijama obavlja se na temelju javnog natječaja koji se objavljuje u »Narodnim novinama«, u dnevnom tisku i na službenim internetskim stranicama znanstvene organizacije.

(3) U slučaju kada je raspisan natječaj za znanstveno radno mjesto u okviru istog postupka može se obaviti i izbor u znanstveno zvanje sukladno članku 35. ovoga Zakona ukoliko neki od pristupnika nema obavljen taj izbor. U tom slučaju obavlja se izbor u znanstveno zvanje svih pristupnika koji imaju uvjete za odnosno zvanje a do tada nisu u njega izabrani. Nakon provedenog postupka izbora u znanstveno zvanje, znanstvena organizacija u roku od šezdeset dana dovršava postupak izbora na radno mjesto izborom pristupnika koji najbolje udovoljava uvjetima natječaja. U postupku izbora znanstvena organizacija može zatražiti mišljenje kompetentnih stručnjaka iz zemlje ili inozemstva.

(4) Znanstvena organizacija dužna je obavijestiti o rezultatu izbora sve pristupnike u roku od petnaest dana od dana donošenja odluke o izboru.

(5) Ako odluka o izboru na isto ili više radno mjesto ne bude donesena do isteka roka na koji je neki od pristupnika bio izabran u prethodnom izboru u istoj znanstvenoj organizaciji, njegov ugovor o radu traje do donošenja odluke o izboru.

Znanstvena radna mjesta

Članak 41.

(1) U znanstvenim organizacijama znanstvenici se biraju na znanstvena radna mjesta. Izbor na znanstvena radna mjesta vrši se na pet godina.

(2) Opći uvjet za izbor na znanstveno radno mjesto je upis u Upisnik znanstvenika u istom ili višem znanstvenom zvanju, odnosno izbor proveden sukladno članku 40. stavku 3. ovoga Zakona. Znanstvena organizacija može svojim statutom propisati dodatne uvjete za izbor na znanstvena radna mjesta

(3) Na radno mjesto višeg znanstvenog suradnika može biti izabrana osoba koja ima najmanje tri godine istraživačkog rada u znanstvenom zvanju. Na radno mjesto znanstvenog savjetnika može biti izabrana osoba koja ima najmanje tri godine istraživačkog rada u znanstvenom zvanju višeg znanstvenog suradnika.

(4) Natječaj za izbor na isto ili više znanstveno radno mjesto zbog isteka roka na koji je zaposlenik izabran u prethodnom natječaju raspisuje znanstvena organizacija tri mjeseca prije isteka roka. Posebnom odlukom znanstvenog vijeća, i uz suglasnost zaposlenika, natječaj može biti raspisan i ranije od godine dana prije isteka roka na koji je zaposlenik izabran, ali ne prije nego što isteknu tri godine od njegovog prvog izbora na radno mjesto s tim zvanjem. Natječaj za ponovni izbor u zvanje i odgovarajuće radno mjesto znanstvenog savjetnika (trajno zvanje) raspisuje se najranije šest mjeseci prije isteka roka od pet godina od prvog izbora.

(5) Ako je u natječajnom postupku izabrana druga osoba, zaposleniku koji je do tada radio na tom radnom mjestu ponudit će se drugo odgovarajuće radno mjesto ili će se u nedostatku istoga pokrenuti postupak redovitog osobno uvjetovanog otkaza ugovora o radu.

(6) Ako na natječaj iz stavka 1. ovoga članka zaposlenik ne podnese prijavu ili ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta za ponovni izbor, pokrenut će se postupak redovitog osobno uvjetovanog otkaza ugovora o radu, bez obveze ponude drugoga odgovarajućeg radnog mjesta.

Ugovor o radu

Članak 42.

S osobama izabranim na znanstvena radna mjesta zaključuje se ugovor o radu na neodređeno vrijeme s obvezom provođenja ponovnog izbora ili unapređenja svakih pet godina. Ako prilikom ponovnog izbora zaposlenik ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta, postupa se prema članku 41. stavku 5. ovoga Zakona.

(2) S osobama izabranim na znanstvena i suradnička radna mjesta koje rade na projektu ograničena trajanja, ugovor o radu može se zaključiti na određeno vrijeme, dok traje projekt ili njegova dionica na kojoj je ta osoba angažirana.

(3) Obveza provođenja ponovnog izbora prestaje nakon što zaposlenik bude drugi put izabran na znanstveno radno mjesto znanstvenog savjetnika (trajno zvanje).

(4) Na radno mjesto znanstvenog suradnika ili višega znanstvenog suradnika zaposlenik može biti biran najviše dva puta.

(5) Iznimno, ako zaposlenik nakon drugog izbora ne bude izabran u više zvanje i na odgovarajuće radno mjesto, a odlukom znanstvenog i upravnog vijeća se utvrdi potreba za njegovim daljnjim radom, znanstvena organizacija može s njim zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme u najduljem trajanju do pet godina.

(6) Znanstveniku u znanstvenoj organizaciji istekom kalendarske godine u kojoj je navršio 65 godina života prestaje ugovor o radu radi odlaska u mirovinu. Iznimno, kada postoji potreba za nastavkom rada znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju, znanstvena organizacija može istom produljiti radni odnos do isteka kalendarske godine u kojoj on navršava 70. godinu života.

(7) Znanstveni savjetnik u trajnom zvanju stariji od 65 godina života, kojem je prestao ugovor o radu radi odlaska u mirovinu, može se zaposliti na određeno vrijeme u drugoj znanstvenoj organizaciji, ako se na raspisani natječaj u toj znanstvenoj organizaciji nije javio odgovarajući pristupnik, a najdulje do isteka kalendarske godine u kojoj je navršio 70. godinu života.

Suradnička zvanja i radna mjesta

Članak 43.

(1) Suradnička zvanja i radna mjesta su asistent i viši asistent. Izbor na radno mjesto asistenta ili višeg asistenta provodi se na temelju javnog natječaja.

(2) Osobu koja je završila sveučilišni diplomski studij, znanstveni institut može izabrati u zvanje asistenta, te s njom zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme, u trajanju od najviše šest godina na suradničkom radnom mjestu asistenta. Asistent je dužan upisati poslijediplomski studij.

(3) Ako se plaća i/ili troškovi poslijediplomskog studija asistenta ne osiguravaju iz vlastitih prihoda javnoga znanstvenog instituta nego iz sredstava državnog proračuna, suglasnost za zaključenje ugovora o radu iz stavka 2. ovoga članka daje ministar.

(4) Svaki asistent ima jednog ili više mentora koje imenuje institut na način propisan općim aktom. Mentor može biti osoba koja svojom znanstvenom ili umjetničkom aktivnošću osigurava učinkovito obrazovanje asistenta.

(5) Svake godine institut ocjenjuje rad asistenta. Ocjena se temelji na pismenom izvješću mentora u kojem se vrednuje kandidatova uspješnost u znanstvenom ili umjetničkom te nastavnom radu kao i uspješnost na poslijediplomskom studiju. Postupak ocjenjivanja pobliže se uređuje općim aktom instituta. Ako je ocjena rada asistenta negativna, pokreće se postupak redovitog otkaza ugovora o radu.

(6) S asistentom koji je u roku od šest godina ili u kraćem vremenu završio poslijediplomski studij i doktorirao, institut može sklopiti ugovor o radu na određeno vrijeme na suradničkom radnom mjestu sa zvanjem višeg asistenta. Trajanje tog ugovora o radu može biti najviše do isteka razdoblja od ukupno deset godina od zaključenja ugovora o radu iz stavka 1. ovoga članka.

(7) Ako se plaća višeg asistenta ne osigurava iz vlastitih prihoda javnoga znanstvenog instituta nego iz namjenskih sredstava državnog proračuna, suglasnost za zaključenje ugovora o radu daje ministar.

(8) Ministar može, na traženje voditelja znanstvenog ili tehnološkog projekta, a uz suglasnost znanstvene organizacije, odobriti zapošljavanje znanstvenih novaka za rad na projektu na teret sredstava Ministarstva. Znanstveni novaci biraju se javnim natječajem i zasnivaju radni odnos u suradničkom zvanju i na radnom mjestu asistenta ili višeg asistenta. U nastavi mogu pod istim uvjetima, sukladno ugovoru visokog učilišta i druge znanstvene organizacije,

sudjelovati i znanstveni novaci izabrani u toj znanstvenoj organizaciji, sukladno članku 42. stavku 2. ovoga Zakona. Znanstvene organizacije mogu znanstvene novake zaposliti i bez odobrenja ministra ako same financiraju njihov rad, u kojem slučaju znanstveni novaci zasnivaju radni odnos u suradničkom zvanju i na radnom mjestu asistenta ili višeg asistenta, a mogu se izabrati bez javnog natječaja.

Stručna zvanja i radna mjesta

Članak 44.

- (1) Stručna zvanja su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik.
- (2) Osobe u stručnim zvanjima rade na odgovarajućim radnim mjestima stručne poslove vezane za znanstvena istraživanja.
- (3) Uvjete za izbor u stručna zvanja i izbor na odgovarajuća radna mjesta propisuje znanstvena organizacija statutom.

Mirovanje rokova za izbor

Članak 45.

U vrijeme roditeljskih dopusta, bolovanja dužih od tri mjeseca, služenja vojne obveze, obavljanja javne dužnosti te u drugim naročito opravdanim slučajevima predviđenim zakonom, kolektivnim ugovorom ili općim aktom znanstvene organizacije, rokovi za izbor ili reizbor u znanstveno zvanje i na radno mjesto miruju i neće se uračunavati u rok za izbor, osim u slučaju da zaposlenik zatraži da mu za navedeno razdoblje rokovi teku.

Rad izvan znanstvene organizacije

Članak 46.

- (1) Ugovorni odnosi zaposlenika u znanstvenim organizacijama vezani uz znanstveni, nastavni ili stručni rad kod trećih osoba mogu se ograničiti ili uvjetovati suglasnošću matične znanstvene organizacije kada je to predviđeno statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta, ako se radi o znanstvenom, nastavnom ili stručnom radu koji bi negativno utjecali na rad matične znanstvene organizacije ili ako je riječ o ugovoru s organizacijom koja svojom djelatnošću konkurira matičnoj znanstvenoj organizaciji s kojom zaposlenik ima ugovor o radu.
- (2) Rad izvan matične znanstvene organizacije može iznositi najviše jednu trećinu radnog vremena.

IV. SUSTAV VISOKOG OBRAZOVANJA

1. VISOKA UČILIŠTA

A. OSNIVANJE I POČETAK RADA VISOKIH UČILIŠTA

Vrste visokih učilišta i njihova zadaća

Članak 47.

- (1) Visoka učilišta su sveučilište te fakultet i umjetnička akademija u njegovom sastavu, veleučilište i visoka škola.
- (2) Visoka učilišta obavljaju svoju djelatnost kao javnu službu.
- (3) Sveučilište, fakultet i umjetnička akademija osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene, stručne i umjetničke djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom. U okviru djelatnosti visokog obrazovanja ova visoka učilišta organiziraju i izvode sveučilišne a, u skladu s ovim Zakonom, mogu organizirati i izvoditi i stručne studije.
- (4) Veleučilište i visoka škola osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja putem organizacije i izvođenja stručnih studija te mogu obavljati stručnu, znanstvenu i umjetničku djelatnost u skladu s ovim Zakonom i svojim statutom.

Osnivanje visokih učilišta

Članak 48.

Sveučilišta, veleučilišta i visoke škole osnivaju se kao ustanove.

(2) Sveučilište može osnovati i u svom sastavu imati fakultete, umjetničke akademije i odjele te druge sastavnice sukladno zakonu.

(3) Veleučilišta i visoke škole ne mogu osnivati druga visoka učilišta.

(4) Visoka učilišta za potrebe vojnog i policijskog obrazovanja osniva Vlada Republike Hrvatske sukladno uvjetima koje predviđa ovaj Zakon ili kao ustrojbene jedinice nadležnih ministarstava.

(5) Kad je visoko učilište ustrojvena jedinica nadležnog ministarstva, može izvoditi sveučilišni studij sukladno ugovoru sa sveučilištem kojemu povjerava izvođenje studija. Za takav studij jamstvo i odgovornost snosi sveučilište.

(6) Sveučilište ili veleučilište i Vlada Republike Hrvatske mogu posebnim sporazumom ustrojiti posebne studijske programe za potrebe vojnog ili policijskog obrazovanja u okviru sveučilišta ili veleučilišta.

(7) Uredbom Vlade Republike Hrvatske uređuju se posebnosti studija iz stavka 4. ovoga članka, posebice njihov ustroj, prava i obveze nastavnika i studenata s obzirom na njihove vojne ili policijske zadaće.

(8) Upravni nadzor nad zakonitošću rada i općih akata visokih učilišta iz stavka 4. ovoga članka obavljaju ministarstvo nadležno za unutarnje poslove, odnosno ministarstvo nadležno za obranu, sukladno posebnom sporazumu.

Javna i privatna visoka učilišta

Članak 49.

(1) Visoka učilišta mogu biti javna i privatna.

(2) Javna visoka učilišta iz stavka 1. ovoga članka su ona koja osniva Republika Hrvatska. Republika Hrvatska osniva sveučilište zakonom, a veleučilište i visoku školu uredbom Vlade Republike Hrvatske. Osnivačka prava nad visokim učilištima u ime Republike Hrvatske obnaša Vlada Republike Hrvatske ili Ministarstvo, sukladno aktu o osnivanju ili drugom odgovarajućem propisu.

(3) Privatno sveučilište, veleučilište i visoka škola osnivaju se odlukom osnivača na način propisan odredbama ovoga Zakona i propisima koji se odnose na osnivanje ustanova.

(4) Županije, gradovi i općine osnivaju visoku školu odlukom svoga predstavničkog tijela.

(5) Na visoke škole osnovane sukladno stavku 4. ovoga članka primjenjuju se odredbe ovoga Zakona koje se odnose na privatna visoka učilišta.

Naziv visokih učilišta

Članak 50.

(1) Naziv sveučilište, fakultet i umjetnička akademija, odnosno riječ »akademija« uz naziv područja umjetnosti te veleučilište i visoka škola, ili drugi naziv koji sadrži neki od tih pojmova, mogu nositi samo visoka učilišta osnovana prema ovom Zakonu. Sud ili drugo nadležno državno tijelo neće odobriti upis u odgovarajući registar pravne osobe ili njene podružnice koja nosi neki od tih naziva, ili ako ti pojmovi čine dio naziva, ako ta pravna osoba nije osnovana u skladu s ovim Zakonom.

(2) Umjetnička akademija u svom nazivu može umjesto riječi »umjetnička« koristiti naziv područja umjetnosti u kojemu djeluje.

(3) Nazive iz stavaka 1. i 2. ovoga članka mogu iznimno koristiti i pravne osobe koje nisu ustrojene prema ovome Zakonu, ako je to moguće prema posebnom zakonu ili ako uporabu naziva odobri ministar.

Dopusnica za obavljanje djelatnosti visokih učilišta i upis u Upisnik

Članak 51.

(1) Visoko učilište osnovano prema ovome Zakonu i propisima koji se odnose na osnivanje ustanova može započeti obavljanje djelatnosti i izvođenje određenih studija nakon upisa u Upisnik visokih učilišta i registar ustanova pri trgovačkom sudu.

(2) Upis u Upisnik obavlja se na temelju dopusnice kojom se utvrđuje da visoko učilište ispunjava uvjete za početak djelatnosti i odobrava upis u Upisnik te početak rada visokog učilišta. Dopusnicu izdaje ministar po prethodno pribavljenom pozitivnom mišljenju Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Dopusnica se visokom

- učilištu izdaje i za početak izvođenja novog studija te za osnivanje ili izvođenje studija izvan svoga sjedišta.
- (3) Zahtjev za upis podnosi se ministru koji u roku od mjesec dana traži mišljenje Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje očituje se o zahtjevu u roku od tri mjeseca a ministar izdaje dopusnicu u roku od mjesec dana. U slučaju da ministar nije suglasan s mišljenjem Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i zatraži njegovo novo očitovanje, rok dovršenja postupka se jednokratno produžava za tri mjeseca.
- (4) Dopusnica će se izdati visokom učilištu koje ima:
1. studijski program za sveučilišne odnosno stručne studije kvalitetom sukladan standardima država Europske unije,
 2. potreban broj nastavnog i drugog osoblja s odgovarajućom znanstvenom i stručnom kvalifikacijom, u skladu sa standardnim opterećenjem nastavnih obveza utvrđenih kolektivnim ugovorom za visoko obrazovanje, pri čemu ima zaključen ugovor o radu s punim radnim vremenom s najmanje polovicom potrebnog broja nastavnika u slučaju sveučilišta. Veleučilištu ili visokoj školi izdat će se dopusnica ako ima zaključen ugovor o radu s punim ili nepunim radnim vremenom s najmanje jednom trećinom potrebnog broja nastavnika. Sveučilištu koje nema u radnom odnosu najmanje polovicu potrebnog broja nastavnika a veleučilištu i visokoj školi najmanje jednu trećinu može se izdati dopusnica uz uvjet da u razdoblju od pet godina ravnomjerno zapošljava nastavnike do potrebnog broja i o tome jednom godišnje izvještava ministra,
 3. osiguran odgovarajući prostor i opremu, u skladu s brojem studenata koje visoko učilište namjerava upisati i potrebama kvalitetnog studiranja,
 4. osigurana potrebna novčana sredstva za svoj rad, uključivši i osigurano jamstvo prema stavku 9.ovoga članka.
- (5) Dopusnica i rješenje kojim se odbija dopusnica ili zahtjev za upis u Upisnik visokih učilišta upravni su akti protiv kojih nije dopuštena žalba, ali se protiv njih može pokrenuti upravni spor.
- (6) Upisnik iz stavka 1. ovoga članka vodi Ministarstvo. Ministar posebnim pravilnikom propisuje ustroj i način vođenja Upisnika te postupak upisa.
- (7) Ako se na temelju inspekcijskog ili upravnog nadzora utvrdi da je visoko učilište prestalo ispunjavati uvjete potrebne za dobivanje dopusnice, a uočeni se nedostaci ne mogu otkloniti bez ozbiljnih posljedica po kvalitetu studija, ministar će rješenjem, na prijedlog Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, visokom učilištu oduzeti dopusnicu. Ako se uočeni nedostaci mogu otkloniti u roku od šest mjeseci bez ozbiljnih posljedica po kvalitetu studija, ministar će rješenjem naložiti visokom učilištu da u tom roku otkloni nedostatke. Rješenje o oduzimanju dopusnice upravni je akt protiv kojega nije dopuštena žalba ali se može pokrenuti upravni spor.
- (8) U slučaju prestanka rada javnog visokog učilišta zbog oduzimanja dopusnice ili drugog razloga, ministar će na prijedlog Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje donijeti mjere kojima će se osigurati nastavak i dovršenje studija studentima toga visokog učilišta.
- (9) Privatna visoka učilišta dužna su prije početka rada osigurati, na način koji utvrdi Ministarstvo, jamstvo radi osiguranja nastavka i dovršenja studija za slučaj prestanka rada visokog učilišta ili prestanka izvođenja određenog studija.
- (10) Visoka učilišta u okviru svoje nastavne aktivnosti obvezuju se promicati tjelovježbu i studentski šport sukladno posebnom zakonu.
- (11) Obrazovni programi provedeni bez dopusnice ne smatraju se sveučilišnim ili stručnim studijem prema ovome Zakonu niti se njihovim završetkom stječu akademska zvanja i stupnjevi kao ni stručna zvanja. Organizatori takvih obrazovnih programa ne mogu izdavati diplome ili druge isprave o studiju predviđene ovim Zakonom ali mogu izdavati potvrde o završenom obrazovanju u kojima je izričito navedeno da je riječ o obrazovnom programu koji nije sveučilišni ili stručni studij prema ovome Zakonu te da se njime ne stječu akademska ili stručna zvanja odnosno akademski stupnjevi.
- (12) Ukoliko ovim Zakonom nije drugačije određeno, u postupku izdavanja dopusnice, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Napomena: sukladno odredbama članka 30. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., broj 45/09), stupanjem na snagu toga Zakona prestaju važiti odredbe članka 6. stavka 2. točke 3., članka 7. stavka 2. točke 2., 4., 5. i 6., članka 15., 16., 17. i 18., članka 22. stavaka 3. i 4., članka 23 stavaka 3., 4., 5. i 6. i članka 51. stavaka 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9. i 12. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka USRH i 46/07).

Visoka vjerska učilišta i njihov studij

Članak 52.

- (1) Visoka vjerska učilišta osnovana po općim aktima vjerskih zajednica imaju prava i obveze kao i visoka učilišta iz ovoga Zakona, ako ispunjavaju uvjete iz ovoga Zakona.
- (2) Položaj visokih vjerskih učilišta iz stavka 1. ovoga članka koja djeluju kao fakulteti u sastavu nekog od javnih sveučilišta uređuje se ugovorom između sveučilišta i osnivatelja učilišta.
- (3) Položaj i djelovanje katoličkih bogoslovnih fakulteta u sastavu javnih sveučilišta i drugih vjerskih učilišta koje djeluju u okviru javnih sveučilišta uređuju se uz poštivanje važećih međunarodnih ugovora i ugovora između osnivatelja i sveučilišta, uz suglasnost nadležnih državnih i crkvenih vlasti.
- (4) Vjerske zajednice mogu osnivati visoka učilišta i ustrojavati studije koji nisu vjerski sukladno odredbama ovoga Zakona koje se odnose na privatna visoka učilišta.

B. SVEUČILIŠTE

Osnovne odredbe o sveučilištu

Članak 53.

- (1) Sukladno svojoj zadaći iz članka 3. ovoga Zakona sveučilišta su obrazovne ustanove koje povezivanjem znanstvenog istraživanja, umjetničkog stvaralaštva, studija i nastave razvijaju znanost, struku i umjetnost, pripremaju studente za obavljanje profesionalnih djelatnosti na temelju znanstvenih spoznaja i metoda kao i umjetničkih vrijednosti, obrazuju znanstveni i umjetnički podmladak, sudjeluju u ostvarivanju društvenih interesa studenata te promiču međunarodnu, posebice europsku suradnju u visokom obrazovanju te znanstvenoj i umjetničkoj djelatnosti. O ispunjavanju svojih zadaća, posebno u izgradnji hrvatske nacionalne kulture, sveučilišta obavještavaju javnost najmanje jednom godišnje.
- (2) Sveučilište integrira funkcije svojih sastavnica, posebno fakulteta, akademija i odjela (dalje: funkcionalna integracija) te putem svojih tijela osigurava njihovo jedinstveno i usklađeno djelovanje u skladu sa strateškim i razvojnim odlukama o akademskim pitanjima i o profiliranju znanstvenih istraživanja te jedinstveno i usklađeno djelovanje u financijskom poslovanju i pravnom prometu, investicijama, razvojnim planovima te u nastupu prema vanjskim partnerima u znanstvenim djelatnostima i visokom obrazovanju. Sveučilište osigurava unutarnju i vanjsku mobilnost studenata i nastavnika, racionalno korištenje ljudskih i materijalnih resursa, razvoj multidisciplinarnih studija te nadzor i stalni rast kvalitete kao i konkurentnosti nastavnoga, znanstvenoga, umjetničkog i stručnog rada. Sveučilište razvija jedinstveni informacijski i knjižnični sustav.

Ustroj sveučilišta i njegove sastavnice

Članak 54.

- (1) Sveučilište je ustanova koja osniva i provodi sveučilišne studije u najmanje dva znanstvena i/ili umjetnička područja u većem broju polja te interdisciplinarnu studiju kao autonomni i integrirani proces, neposredno ili putem svojih fakulteta, umjetničkih akademija i odjela koje osniva sukladno ovom Zakonu. Sveučilište i njegova visoka učilišta (fakulteti i umjetničke akademije) mogu sukladno ovome Zakonu provoditi i stručne studije.
- (2) Sveučilište može kao sastavnice (podružnice, ustanove ili pravne osobe) imati fakultete, umjetničke akademije, odjele i institute te druge sastavnice i to: zaklade, fondacije, udruge, studentske centre, zdravstvene ustanove, knjižnice, tehnološke centre, informatičke, kulturne, sportske kao i one sastavnice (ustanove ili trgovačka društva) koji služe zadovoljavanju potreba studenata i sveučilišta.
- (3) Statutom sveučilišta, aktom o osnivanju te općim aktima sastavnica utvrđuje se način upravljanja koji osigurava integriranost funkcija sveučilišta i ostvarenje interesa i ciljeve radi kojih je sveučilište osnovalo sastavnicu.
- (4) Djelovanje pojedinih sastavnica, posebice razina njihovih ovlasti u pravnom prometu i poslovanju, utvrđuje se statutom sveučilišta i aktom o njihovom osnivanju. Aktom o osnivanju može se predvidjeti davanje suglasnosti osnivača na statut.
- (5) Odluke o statusnoj promjeni sastavnica u okviru sveučilišta ili izlasku pojedinih sastavnica iz sveučilišta donosi senat dvotrećinskom većinom ukupnog broja glasova. Statutom sveučilišta detaljnije se uređuje postupak provođenja statusnih promjena sastavnica. Ako statutom sveučilišta nije određeno drukčije, protiv odluke senata ne može se

podnijeti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(6) Sveučilište radi komercijalizacije znanstvenih rezultata, otkrića ili патената te umjetničkih ostvarenja, poticanja suradnje s gospodarstvenicima ili jačanja na znanju temeljenog gospodarstva može biti osnivač ili suosnivač trgovačkih društava. Dio dobiti takvih trgovačkih društava koji pripada sveučilištu može se koristiti isključivo za unapređenje djelatnosti sveučilišta.

Nepovredivost sveučilišta

Članak 55.

(1) Prostor sveučilišta je nepovrediv.

(2) Nadležna državna tijela na prostoru sveučilišta mogu uredovati samo uz suglasnost čelnika, prema odluci nadležnog suda ili ako postoji neposredna opasnost za život i zdravlje ljudi ili za imovinu.

(3) Pretragu prostora sveučilišta može iznimno odrediti samo nadležni sud ako su ispunjeni uvjeti propisani Zakonom o kaznenom postupku.

(4) Pretraga visokog učilišta može se poduzeti bez nazočnosti čelnika, odnosno osobe koju on ovlasti, samo ako se oni bez opravdana razloga nisu odazvali pravodobnom pozivu.

Tijela sveučilišta

Članak 56.

(1) Sveučilište ima:

– rektora,

– senat i

– sveučilišni savjet.

(2) Sveučilište može imati i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuju statutom ili drugim općim aktom. Uz to, sveučilište svojim statutom može vođenje poslovanja ili njegova dijela povjeriti određenom tijelu.

Rektor

Članak 57.

(1) Rektor sveučilišta bira se tajnim glasovanjem, većinom glasova ukupnog broja članova biračkog tijela, iz redova redovitih profesora. Sastav biračkog tijela za izbor rektora propisuje se statutom sveučilišta. Mandat rektora traje četiri godine i može se jednom ponoviti.

(2) Postupak izbora i razrješenja te razlozi za razrješenje rektora dužnosti prije isteka mandata propisuju se statutom sveučilišta.

(3) U svom radu rektor ima prava i obveze ravnatelja ustanove te mandat i ovlasti predviđene ovim Zakonom i statutom sveučilišta. Rektor saziva i predsjedava sjednicama senata.

(4) Rektor može imati jednog ili više prorektora koje imenuje senat, na način predviđen statutom sveučilišta.

(5) Rektor može upozoriti dekana i ostale čelnike sastavnica na protuzakornost ili protustatutarnost njihovih planiranih ili donesenih odluka.

(6) Rektor može obustaviti od izvršenja odluku dekana i ostalih čelnika sastavnica sveučilišta, ako je protivna zakonu ili statutu sveučilišta.

(7) Sukladno statutu sveučilišta, rektor sveučilišta može u statutom utvrđenim slučajevima nepoštivanja zakona, drugih propisa, statuta ili na njima utemeljenih sveučilišnih odluka, suspendirati dekana ili drugog čelnika sastavnica sveučilišta i postaviti vršitelja dužnosti s odgovarajućom kvalifikacijom.

(8) Senat, u roku od mjesec dana, odlučuje o odlukama rektora iz stavka 6. i 7. ovoga članka. Za potvrdu odluke rektora potrebna je većina ukupnog broja članova. Odlukom senata o potvrdi suspenzije čelnik je razriješen dužnosti. U tom slučaju u roku od 3 mjeseca provest će se postupak za izbor čelnika. U tom postupku čelnik koji je razriješen dužnosti ne može biti kandidat za izbor.

Senat

Članak 58.

- (1) Senat je izborno stručno tijelo koje se bira sukladno statutu Sveučilišta, na način kojim se osigurava zastupljenost svih znanstveno-nastavnih sastavnica sveučilišta i različitih područja znanosti i umjetnosti.
- (2) Zaposlenici u znanstveno-nastavnim zvanjima čine najmanje 60% članova senata. Studentski predstavnici, koje sukladno statutu sveučilišta biraju sami studenti, čine najmanje 10% članova senata iz redova studenata preddiplomskih i diplomskih studija, te najmanje 5% iz redova studenata poslijediplomskih studija. Ostali zaposlenici zastupljeni su u senatu sukladno statutu.
- (3) Rektor je član senata po položaju. Prorektori sudjeluju u radu senata bez prava glasovanja.
- (4) Na sjednice senata poziva se i predstavnik sindikata u djelatnosti znanosti i visokog obrazovanja, koji sudjeluje u radu senata bez prava glasa.

Nadležnost senata

Članak 59.

- (1) Senat, sukladno statutu, odlučuje o svim akademskim, stručnim, znanstvenim i umjetničkim pitanjima, uključivši odlučivanje o organizaciji znanstvene, stručne i nastavne djelatnosti, izboru nastavnika, o razvojnim i poslovnim pitanjima kao i o drugim pitanjima predviđenim ovim Zakonom.
- (2) U okviru svoje nadležnosti, senat posebice:
 1. odlučuje o obrazovnoj, znanstvenoj, umjetničkoj i stručnoj djelatnosti,
 2. odlučuje o akademskim pitanjima,
 3. odlučuje o razvojnim i istraživačkim planovima,
 4. utvrđuje studijske kapacitete i upisnu politiku, određuje upisne kvote te utvrđuje standarde studiranja i nadzire njihovo poštovanje,
 5. provodi ili povjerava sastavnicama provedbu postupka stjecanja doktorata,
 6. dodjeljuje počasne doktorate,
 7. bira profesore emerituse i znanstvenike emerituse,
 8. odlučuje o uvjetima studiranja i studentskom standardu,
 9. koordinira međunarodnu suradnju,
 10. odlučuje o izdavačkoj djelatnosti,
 11. donosi statut te druge opće akte sveučilišta, ako statutom sveučilišta nije određeno drugačije,
 12. bira rektora te na njegov prijedlog imenuje prorektore,
 13. imenuje članove drugih tijela sveučilišta kada je to određeno statutom ili drugim općim aktom,
 14. potvrđuje izbor dekana fakulteta i umjetničkih akademija i pročelnika sveučilišnih odjela,
 15. imenuje čelnike drugih sastavnica sveučilišta, ako statutom sveučilišta ili aktom o osnivanju i statutom sastavnice nije određeno drugačije,
 16. bira nastavnike i suradnike, ako statutom ili na njemu utemeljenom propisu nije određeno drugačije,
 17. odlučuje o osnivanju, osnovama ustroja i ukidanju sastavnica sveučilišta te usklađuje njihov rad i poslovanje,
 18. odlučuje o osnivanju znanstveno-tehnoloških parkova i drugih trgovačkih društava,
 19. vodi financijsku politiku i donosi proračun sveučilišta, raspravlja o financijskim izvješćima i prihvaća završni račun te odlučuje o kapitalnim ulaganjima,
 20. obavlja i druge poslove predviđene statutom i drugim općim aktima.
- (3) Odlučivanje o pojedinim pitanjima iz nadležnosti senata statutom se može povjeriti odgovarajućim sastavnicama sveučilišta. Statutom sveučilišta može se, radi osiguranja integriteta nastavnog i znanstvenog procesa na sveučilištu, predvidjeti pravo suspenzivnog veta na pojedine odluke nadležnih tijela sastavnica o tim pitanjima, ali tako da se ne naruše njihove akademske slobode i akademska samouprava.

Sveučilišni savjet

Članak 60.

- (1) Sveučilišni savjet je tijelo koje brine za ostvarivanje djelatnosti sveučilišta prema aktu o osnivanju i statutu. Posebice, sveučilišni savjet brine o razvoju sveučilišta i njegovoj interakciji s društvom u kojemu djeluje te raspravlja i potvrđuje strateške i razvojne odluke senata, sukladno statutu sveučilišta.
- (2) Sveučilišni savjet nadzire izvršavanje zadaća sveučilišta u skladu s člankom 3. i 53. ovoga Zakona, posebno zakonitost njegova rada, racionalnu uporabu kadrovskih i materijalnih resursa, ostvarivanje odluka senata te obavlja druge poslove predviđene aktom o osnivanju i statutom. Sveučilišnom savjetu ne mogu se dati nadležnosti kojima bi se

utjecalo na autonomiju sveučilišta.

(3) Sveučilišni savjet ima šest ili dvanaest članova i to:

– polovicu članova, među kojima je najmanje jedan student, koje imenuje senat,

– po šestinu članova koje imenuju: osnivač, tijelo (ili tijela) jedinice lokalne samouprave i gospodarska komora.

(4) U sveučilišnom savjetu ne mogu biti članovi senata i čelnici sastavnica sveučilišta. Članovi sveučilišnog savjeta biraju između sebe predsjednika savjeta. Postupak kandidiranja članova sveučilišnog savjeta i njihovog razrješenja, trajanje mandata, način zamjene članova kojima je članstvo u sveučilišnom savjetu prestalo prije isteka mandata te način donošenja odluka utvrđuju se statutom sveučilišta.

(5) Sveučilišni savjet radi na sjednicama. U radu sveučilišnog savjeta sudjeluje rektor bez prava glasa. Sveučilišni savjet najmanje jednom godišnje podnosi izvješće osnivaču. O podnesenom izvješću obavještava se senat sveučilišta. U slučaju težih nepravilnosti u radu sveučilišta, posebice ako nadležna tijela ne otklone uočene nepravilnosti, sveučilišni savjet može sazvati senat radi raspravljanja odnosnog pitanja, može izvijestiti osnivača o nepravilnostima, može predlagati potrebne mjere, uključivši izmjene akta o osnivanju, statuta i drugih općih akata sveučilišta.

Pitanja od posebnog interesa za studente

Članak 61.

Statutom sveučilišta utvrđuju se pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja u senatu studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta. Pitanja od posebnog interesa za studente posebice su ona vezana za promjenu sustava studija, osiguranje kvalitete studija, donošenje nastavnih programa, utvrđivanja izvedbenih planova nastave i studentski standard. Nakon suspenzivnog veta senat ponovo raspravlja o navedenom pitanju najranije u roku od 8 dana. U ponovljenom odlučivanju nema suspenzivnog veta. Način upotrebe studentskoga suspenzivnog veta kao i potrebna većina u ponovnom odlučivanju nakon suspenzivnog veta pobliže se utvrđuju statutom sveučilišta.

C. SASTAVNICE SVEUČILIŠTA

Fakultet i umjetnička akademija

Članak 62.

(1) Fakultet je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne studije te razvija znanstveni i stručni rad u jednom ili više znanstvenih i stručnih polja. Fakultet može osnivati i izvoditi i stručne studije u skladu s ovim Zakonom.

(2) Umjetnička akademija je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne umjetničke studije te razvija vrhunsko umjetničko stvaralaštvo i znanstvenoistraživačku djelatnost u području umjetnosti. Umjetnička akademija može ustrojavati i izvoditi i stručne umjetničke studije u skladu s ovim Zakonom.

(3) Fakulteti i umjetničke akademije mogu imati statut. Statut mora biti suglasan sa statutom sveučilišta.

(4) Fakulteti i umjetničke akademije u pravnom prometu mogu sudjelovati pod nazivom sveučilišta i svojim nazivom ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta.

Tijela fakulteta i umjetničke akademije

Članak 63.

(1) Fakultet i umjetnička akademija imaju:

– dekana,

– vijeće (fakultetsko vijeće i vijeće akademije) te

– druga tijela predviđena statutom sveučilišta, svojim statutom ili drugim općim aktom.

(2) Dekana fakulteta ili umjetničke akademije bira i razrješava vijeće s mandatom, na način i u postupku utvrđenim statutom sveučilišta ili drugim općim aktom, te ga razrješava Senat u slučaju propisanom člankom 57. stavkom 8. ovoga Zakona.

(3) Dekan predstavlja i zastupa fakultet ili umjetničku akademiju i ima prava i obaveze sukladno statutu sveučilišta i statutu fakulteta ili umjetničke akademije. Dekanu u radu pomažu prodekani te statutom utvrđena druga tijela.

(4) Dekan je odgovoran za zakonitost, provedbu statuta i odluka sveučilišnih tijela na fakultetu ili umjetničkoj akademiji.

(5) Vijeće fakulteta i umjetničke akademije čine nastavnici, suradnici i studenti, u skladu sa statutom fakulteta ili

umjetničke akademije. Studentski predstavnici, koje sukladno statutu biraju sami studenti, čine najmanje 15% ukupnog broja članova Vijeća.

(6) Vijeće, sukladno statutu sveučilišta:

1. donosi odluke o akademskim, znanstvenim, umjetničkim i stručnim pitanjima,
2. bira i razrješuje dekana i prodekane,
3. donosi statut i druge opće akte,
4. obavlja druge poslove utvrđene statutom sveučilišta, statutom visokog učilišta ili drugim općim aktom.

(7) U slučaju postojanja statuta fakulteta ili umjetničke akademije statutom se, sukladno ovom Zakonu i statutu sveučilišta, utvrđuju pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja u stručnom vijeću fakulteta ili umjetničke akademije, studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta, sukladno članku 61. ovoga Zakona.

Sveučilišni odjel

Članak 64.

(1) Sveučilišni odjel se osniva kao sastavnica sveučilišta koja sudjeluje u izvedbi studijskih programa te razvija znanstveni, umjetnički i stručni rad u jednom znanstvenom polju ili interdisciplinarnom znanstvenom području te sudjeluje u izvedbi studija.

(2) U sveučilišnom odjelu su nastavnici, znanstvenici i suradnici sveučilišta iz određenoga znanstvenog polja ili interdisciplinarnoga znanstvenog područja, odnosno iz nekog područja umjetnosti.

(3) Sveučilišni odjel ima pročelnika, stručno vijeće i druga tijela čiji se sastav, način osnivanja, djelokrug rada i ovlasti utvrđuju statutom sveučilišta i općim aktima odjela. Pročelnika bira i razrješava stručno vijeće s trajanjem mandata, na način i u postupku utvrđenim statutom sveučilišta. U odnosu na pročelnika i stručno vijeće odjela na odgovarajući će se način primijeniti odredbe članka 63. ovoga Zakona.

(4) Sveučilišni odjeli mogu sudjelovati u pravnom prometu pod nazivom sveučilišta i svojim nazivom, ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta.

Sveučilišni institut

Članak 65.

(1) Sveučilišni institut je sastavnica sveučilišta koja se osniva radi obavljanja znanstvene djelatnosti u jednom ili više srodnih znanstvenih polja, u pravilu povezano s procesom visokog obrazovanja na sveučilištu. Sveučilišni institut može obavljati i visokostručni rad, te sudjelovati u nastavi sukladno općim aktima sveučilišta.

(2) Sveučilišni institut ima ravnatelja, stručno vijeće i druga tijela čiji se sastav, način osnivanja, djelokrug rada i ovlasti utvrđuju statutom sveučilišta i općim aktima sveučilišnog instituta. Ravnatelja imenuje senat sveučilišta a trajanje mandata, način i postupak se utvrđuje statutom sveučilišta.

(3) Unutarnji ustroj sveučilišnog instituta, njegova tijela i njihove ovlasti te ostala pitanja rada sveučilišnog instituta uređuju se statutom i/ili općim aktima sveučilišnog instituta, uz odgovarajuću primjenu odredbi ovoga Zakona koje se odnose na znanstvene institute.

(4) Sveučilišni instituti mogu sudjelovati u pravnom prometu pod nazivom sveučilišta i svojim nazivom, ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta.

Povezivanje prakse, znanosti, umjetnosti i visokog obrazovanja

Članak 66.

(1) Sveučilište te fakulteti i umjetničke akademije, uz suglasnost sveučilišta, mogu osnovati organizacije ili svoje unutarnje organizacijske cjeline u kojima se obavlja djelatnost kojom se povezuje praksa, znanost, umjetnost i visoko obrazovanje i u čijem radu mogu sudjelovati i studenti (inženjerijski biro, radionice, pravni centri, centri za socijalni rad i drugu pomoć građanima, veterinarske i druge ambulante, sveučilišne i/ili kliničke bolnice, pokušališta, proizvodni centri, turističke i slične organizacije, studiji, umjetnički sastavi, galerije, radio i TV postaje i drugo).

(2) Dobit ostvarena obavljanjem poslova prema stavku 1. koristi se isključivo za unapređenje rada sveučilišta, odnosno njegovih sastavnica.

(3) U slučaju kada je pojedina djelatnost uređena posebnim propisima (zdravstvena djelatnost, pružanje pravne pomoći i drugo), pojedine organizacije iz stavka 1. ovoga članka osnivaju se i njihov se rad uređuje uz suglasnost ministra nadležnog za određeno područje.

(4) Sukladno statutu i svojoj dopusnici, visoka učilišta na temelju ugovora s odgovarajućom organizacijom (bolnicom, domom zdravlja, odvjetničkom tvrtkom, inženjerskim biroom, trgovačkim društvom, specijaliziranom ustanovom, državnim tijelom i sl.) mogu izvođenje dijela nastave organizirati u toj pravnoj osobi pod vodstvom svojih nastavnika, a uz primjereno sudjelovanje stručnjaka iz te pravne osobe.

D. VELEUČILIŠTE I VISOKA ŠKOLA

Osnovne odredbe

Članak 67.

- (1) Veleučilište i visoka škola su ustanove koje ustrojavaju i izvode stručne studije te obavljaju djelatnost sukladno članku 47. ovoga Zakona i svojemu statutu.
- (2) Veleučilište je visoka škola koja izvodi barem tri različita studija iz barem tri različita polja. Veleučilište ne može imati visoke škole kao sastavnice.
- (3) Statutom veleučilišta i visoke škole uređuju se pitanja unutarnjeg ustroja, upravljanja i odlučivanja.
- (4) Statut veleučilišta i visoke škole donosi upravno vijeće na prijedlog stručnog vijeća, a potvrđuje ga osnivač.

Tijela veleučilišta i visoke škole

Članak 68.

- (1) Veleučilište i visoka škola imaju:
 - dekana,
 - stručno vijeće,
 - upravno vijeće,
 - i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuje statutom ili drugim općim aktom.
- (2) Dekana veleučilišta ili visoke škole bira i razrješava stručno vijeće s mandatom, na način i u postupku utvrđenim statutom veleučilišta ili visoke škole. Izbor dekana potvrđuje upravno vijeće. Dekan ima prava i obveze u smislu Zakona o ustanovama i za svoj rad je odgovoran stručnom vijeću i upravnom vijeću.
- (3) Stručno vijeće veleučilišta i visoke škole čine nastavnici, suradnici i studenti, u skladu sa statutom. Stručno vijeće, sukladno statutu, odlučuje o stručnim i nastavnim pitanjima. Studenti čine najmanje 15% ukupnog broja članova stručnog vijeća. Studente – članove stručnog vijeća biraju sami studenti u skladu sa statutom veleučilišta i visoke škole. Na odlučivanje studenata u stručnom vijeću odnose se na odgovarajući način odredbe članka ovoga Zakona o suspenzivnog vetu na sveučilištu (članak 61.).
- (4) Upravno vijeće veleučilišta ili visoke škole ima pet članova od kojih tri imenuje osnivač a dva bira stručno vijeće veleučilišta ili visoke škole. Predsjednika upravnog vijeća biraju članovi između sebe. Dekan veleučilišta i visoke škole sudjeluje u radu upravnog vijeća bez prava glasanja.
- (5) Upravno vijeće brine o ostvarivanju djelatnosti veleučilišta i visoke škole prema aktu o osnivanju i statutu, posebice brine o zakonitosti njihova rada, racionalnoj uporabi materijalnih i kadrovskih resursa, provođenju odluka stručnog vijeća, daje suglasnost na pojedine odluke dekana i stručnog vijeća sukladno statutu te obavlja ostale poslove predviđene statutom.

2. STUDIJI NA VISOKIM UČILIŠTIMA

A. VRSTE STUDIJA

Vrste studija: sveučilišni i stručni studij

Članak 69.

- (1) Visoko obrazovanje provodi se kroz sveučilišne i stručne studije.
- (2) Sveučilišni studij osposobljava studente za obavljanje poslova u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito te ih osposobljava za razvoj i primjenu znanstvenih i stručnih dostignuća.
- (3) Stručni studij pruža studentima primjerenu razinu znanja i vještina koje omogućavaju obavljanje stručnih zanimanja i osposobljava ih za neposredno uključivanje u radni proces.
- (4) Sveučilišni i stručni studiji usklađuju (»harmoniziraju«) se s onima u europskom obrazovnom prostoru, uz

uvažavanje pozitivnih iskustava drugih visokoškolskih sustava.

Sveučilišni studij

Članak 70.

(1) Sveučilišno obrazovanje obuhvaća sljedeće tri razine:

(1) preddiplomski studij,

(2) diplomski studij i

(3) poslijediplomski studij.

(2) Sveučilišni studiji ustrojavaju se i izvode na sveučilištu. Diplomski i poslijediplomski studiji mogu se izvoditi i u suradnji sa znanstvenim institutima.

(3) Svaka razina sveučilišnog studija završava stjecanjem određenog naziva ili stupnja.

(4) Određeni studijski programi provode se integrirano kroz prvu i drugu razinu studija. Takvo provođenje studijskog programa odobrava Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje.

(5) Svaka razina studija iz stavka 1. ovoga članka mora biti u skladu s europskim sustavom prijenosa bodova (dalje: ECTS) po kojem se jednom godinom studija u pravilu stječe 60 ECTS bodova.

Preddiplomski studij

Članak 71.

(1) Na preddiplomskom sveučilišnom studiju, koji u pravilu traje tri do četiri godine, stječe se od 180 do 240 ECTS bodova. Preddiplomski studij osposobljava studente za diplomski studij te im daje mogućnost zapošljavanja na određenim stručnim poslovima.

(2) Završetkom preddiplomskog studija stječe se akademski naziv prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus odnosno baccalaurea) uz naznaku struke, ako posebnim zakonom nije određeno drukčije.

(3) U međunarodnom prometu i diplomu na engleskom jeziku akademski naziv po završetku preddiplomskog studija je baccalaureus, odnosno baccalaurea.

Diplomski studij

Članak 72.

(1) Diplomski sveučilišni studij traje jednu do dvije godine i njegovim završetkom stječe se od 60 do 120 ECTS bodova. Diplomski studij može trajati i duže, uz odobrenje Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

(2) Ukupan broj bodova koji se stječu na preddiplomskom i diplomskom studiju iznosi najmanje 300 ECTS bodova.

(3) Ako zakonom nije određeno drukčije, završetkom diplomskoga sveučilišnog studija stječu se akademski nazivi:

1. za sveučilišne medicinske programe doktor (dr.) struke,

2. za ostale sveučilišne programe magistar, odnosno magistra (mag.) struke, u skladu s posebnim zakonom.

(4) Kratica nabrojanih akademskih naziva stavlja se iza imena i prezimena osobe.

Poslijediplomski studij

Članak 73.

(1) Poslijediplomski sveučilišni studij može se upisati nakon završetka diplomskoga sveučilišnog studija.

(2) Poslijediplomski sveučilišni studij traje u pravilu tri godine. Ispunjenjem svih propisanih uvjeta i javnom obranom doktorskog rada, stječe se akademski stupanj doktora znanosti (dr. sc.), odnosno doktora umjetnosti (dr. art.).

(3) Iznimno, osobe koje su ostvarile znanstvena dostignuća koja svojim značenjem odgovaraju uvjetima za izbor u znanstvena znanja, na temelju odluke nadležnog vijeća, utvrđenog statutom sveučilišta, o ispunjavanju propisanih uvjeta te izrade i javne obrane doktorskog rada, a uz suglasnost senata sveučilišta, mogu steći doktorat znanosti.

(4) Kratica akademskog stupnja stavlja se ispred imena i prezimena osobe.

(5) Sveučilište može organizirati poslijediplomski specijalistički studij u trajanju od jedne do dvije godine, kojim se stječe akademski naziv specijalista određenog područja (spec.), u skladu s posebnim zakonom. Naziv specijalista, odnosno njegova kratica dodaju se akademskom nazivu iz članka 72. stavka 3. ovoga Zakona.

(6) Posebnim propisom utvrdit će se akademski naziv koji se stječe završetkom poslijediplomskoga specijalističkog studija, u slučaju kada je za određeno stručno područje posebnim zakonom propisano specijalističko usavršavanje.

(7) Sveučilište općim aktom uređuje stjecanje ECTS bodova na poslijediplomskom studiju te propisuje broj ECTS

bodova potreban za prijavu doktorskog rada na poslijediplomskom sveučilišnom studiju .

Stručni studiji

Članak 74.

Stručni studiji provode se na visokoj školi ili veleučilištu. Iznimno, stručni studiji mogu se provoditi i na sveučilištu, uz pribavljenu suglasnost Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje u skladu s ovim Zakonom.

(2) Stručni studiji traju od dvije do tri godine i njihovim se završetkom stječe od 120 do 180 ECTS bodova.

Iznimno, uz odobrenje Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, stručni studij može trajati do četiri godine u slučajevima kada je to sukladno međunarodno prihvaćenim standardima te se takvim studijem stječe do 240 ECTS bodova.

(3) Završetkom stručnog studija s manje od 180 ECTS bodova stječe se odgovarajući stručni naziv, u skladu s posebnim zakonom.

(4) Završetkom stručnog studija s 180 ili više ECTS bodova stječe se stručni naziv stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/ baccalaurea) uz naznaku struke, u skladu s posebnim zakonom.

(5) Kratica stručnog naziva stavlja se iza imena i prezimena osobe.

(6) Veleučilišta ili visoke škole mogu organizirati specijalistički diplomski stručni studij za osobe koje su završile stručni studij ili preddiplomski sveučilišni studij. Takav studij traje jednu do dvije godine i njime se stječe zvanje specijalista određene struke (spec.) .

(7) Posebnim propisom utvrdit će se stručni naziv koji se stječe završetkom specijalističkoga diplomskoga stručnog studija, u slučaju kada je za određeno stručno područje posebnim zakonom propisano specijalističko usavršavanje.

Prijenos ECTS bodova

Članak 75.

(1) Prijenos ECTS bodova može se provesti između različitih studija.

(2) Kriteriji i uvjeti prijenosa ECTS bodova iz stavka 1. ovoga članka propisuju se općim aktom visokog učilišta, odnosno ugovorom između visokih učilišta.

Ugovorno osnivanje studija i programi stručnog usavršavanja

Članak 76.

(1) Sveučilište, veleučilište ili visoka škola mogu s domaćom ili stranom pravnom ili fizičkom osobom ustrojiti određeni studij. Dopusnica za takav studij izdaje se na način i u postupku propisanim u članku 51. ovoga Zakona.

(2) Visoka učilišta mogu osnivati različite programe stručnog usavršavanja, imajući u vidu koncept cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja. Takav se program ne smatra studijem u smislu ovoga Zakona. Po završetku programa stručnog usavršavanja visoko učilište polazniku izdaje posebnu potvrdu.

B. UPIS NA STUDIJ, NJEGOVO USTROJSTVO I IZVEDBA

Uvjeti za upis

Članak 77.

(1) Upis studija obavlja se na temelju javnog natječaja koji objavljuje sveučilište, veleučilište ili visoka škola koji provode studij najmanje šest mjeseci prije početka nastave. Natječaj za upis mora sadržavati: uvjete za upis, broj mjesta za upis, postupak, podatke o ispravama koje se podnose i rokove za prijavu na natječaj i upis.

(2) Sveučilište, veleučilište ili visoka škola utvrđuju postupak odabira pristupnika za upis na način koji jamči ravnopravnost svih pristupnika bez obzira na rasu, boju kože, spol, jezik, vjeru, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinu, rođenje, društveni položaj, invalidnost, seksualnu orijentaciju i dob. Sveučilište, veleučilište ili visoka škola utvrđuju kriterije (uspjeh u prethodnom školovanju, vrsta završenog školovanja, uspjeh na klasifikacijskom ili drugom ispitu, posebna znanja, vještine ili sposobnosti i sl.) na temelju kojih se obavlja klasifikacija i odabir kandidata za upis.

(3) Sveučilište, veleučilište i visoka škola utvrđuju koji su srednjoškolski programi odgovarajući preduvjet za upis

pojedinoa preddiplomskog ili stručnog studija.

(4) Diplomski studij može upisati osoba koja je završila odgovarajući preddiplomski studij. Sveučilište propisuje koji je preddiplomski studij odgovarajući za upis pojedinoa diplomskog studija kao i uvjete upisa za pristupnike koji imaju završen neki drugi preddiplomski studij ili diplomski sveučilišni studij.

(5) Osobe koje su završile stručni studij mogu upisati diplomski studij ako je to predviđeno općim aktom sveučilišta koje provodi taj studij, pri čemu se upis može uvjetovati polaganjem diferencijalnih ispita.

(6) Poslijediplomski studij može upisati osoba koja je završila odgovarajući diplomski studij. Sveučilište može propisati i druge uvjete za upis poslijediplomskog studija.

(7) Iznimno, pod uvjetima koje propiše visoko učilište, studij se može upisati i bez prethodno završenoga odgovarajućeg školovanja, ako je riječ o iznimno nadarenim osobama za koje se može očekivati da će i bez završenoga prethodnog školovanja uspješno svladati studij.

(8) Strani državljani upisuju se na studij pod jednakim uvjetima kao hrvatski državljani ali se, sukladno odluci nadležnoga državnog tijela ili visokog učilišta, od njih može tražiti plaćanje dijela ili pune cijene studija. Stranim državljanima se upis može ograničiti ili uskratiti ako je riječ o studiju koji se odnosi na vojno ili policijsko obrazovanje ili drugi studij od interesa za nacionalnu sigurnost.

Studijski program

Članak 78.

(1) Studiji se ustrojavaju prema studijskom programu koji donosi visoko učilište. Studijske programe koji se izvode na sveučilištu donosi senat sveučilišta.

(2) Kod utvrđivanja studijskog programa visoko učilište treba osobito brinuti da studij bude:

- na razini najnovijih znanstvenih spoznaja i na njima temeljenih vještina,
- usklađen s nacionalnim prioritetima i potrebama profesionalnog sektora,
- usporediv s programima u zemljama Europske unije.

(3) Studijski program donosi se u skladu sa statutom i drugim općim aktom sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole te sadrži:

1. stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija,
2. uvjete upisa na studij,
3. okvirni sadržaj obvezatnih i izbornih predmeta i broj sati potrebnih za njihovu izvedbu,
4. bodovnu vrijednost svakog predmeta određenu u skladu s ECTS,
5. oblike provođenja nastave i načina provjere znanja za svaki predmet,
6. popis predmeta koje student može izabrati s drugih sveučilišnih, odnosno stručnih studija,
7. uvjete upisa studenta u sljedeći semestar ili trimestar, odnosno sljedeću godinu studija te preduvjete upisa pojedinog predmeta ili grupe predmeta,
8. način završetka studija,
9. odredbe o tome da li i pod kojim uvjetima studenti koji su prekinuli studij ili su izgubili pravo studiranja mogu nastaviti studij.

Izvedbeni plan

Članak 79.

(1) Studiji se izvode prema izvedbenom planu nastave koji donosi visoko učilište. Izvedbeni plan se objavljuje prije početka nastave u odnosnoj akademskoj godini i dostupan je javnosti. Izvedbeni plan nastave obvezno se objavljuje na službenim Internet stranicama visokog učilišta, uključujući sažetke predavanja i drugih oblika nastave kao i tekst samih predavanja te drugih oblika nastave u iznimnim slučajevima nedostupnosti odgovarajuće literature.

Izvedbenim planom nastave utvrđuju se:

1. nastavnici i suradnici koji će izvoditi nastavu prema studijskom programu,
2. mjesta izvođenja nastave,
3. početak i završetak te satnica izvođenja nastave,
4. oblici nastave (predavanja, seminari, vježbe, konzultacije, provjere znanja i sl.),
5. način polaganja ispita,
6. ispitni rokovi,
7. popis literature za studij i polaganje ispita,

8. mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku te
9. ostale važne činjenice za uredno izvođenje nastave.

(2) Studij se može organizirati kroz sustav učenja na daljinu, što posebno odobrava Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje.

Akadska godina

Članak 80.

- (1) Akadska godina počinje 1. listopada tekuće a završava 30. rujna sljedeće kalendarske godine.
- (2) Nastava se ustrojava po semestrima ili trimestrima, prema odredbama statuta sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole.

Ocjene

Članak 81.

- (1) Uspjeh studenta na ispitu i drugim provjerama znanja izražava se sljedećim ocjenama: 5 – izvrstan, 4 – vrlo dobar, 3 – dobar, 2 – dovoljan, 1 – nedovoljan. U indeks i/ili drugu odgovarajuću ispravu i/ili evidenciju studenta unose se prolazne ocjene: 5, 4, 3 i 2.
- (2) Izvedbenim programom može se utvrditi da se neki oblici nastave provode bez ocjenjivanja, ili da se ocjenjuju opisno.

Ostala pitanja vezana uz studij

Članak 82.

- (1) Statutom visokog učilišta, odnosno općim aktom o pravilima studiranja pobliže se uređuju pravila o ispitima (pisani, usmeni, praktični dio ispita, sustav preduvjeta i sl.), žalbi na ocjenu, postupku ponavljanja ispita, sadržaju, obliku i načina vođenja isprava o ispitima, o osiguranju javnosti na ispitima, pravu uvida u ispitne rezultate te po potrebi i o drugim pitanjima.
- (2) Opći akti iz stavka (1) objavljuju se na način da budu dostupni javnosti, posebice studentima i pristupnicima za stjecanje statusa studenta.
- (3) Akadamski ili stručni naziv ili stupanj oduzimaju se ako se utvrdi da je stečen protivno propisanim uvjetima za njegovo stjecanje, grubim kršenjem pravila studija ili na temelju doktorskog rada (disertacije) koji je plagijat ili krivotvorina.
- (4) Pokretanje i provođenje postupka oduzimanja akadamskog ili stručnog zvanja provodi se u skladu s odredbama statuta ili drugog općeg akta visokog učilišta na kojemu je stečeno akadamsko ili stručno zvanje ili stupanj.

C. ZAVRŠETAK STUDIJA

Uvjeti za završetak studija

Članak 83.

- (1) Preddiplomski studij završava polaganjem svih ispita te, ovisno o studijskom programu, izradom završnog rada i/ili polaganjem završnog ispita u skladu sa studijskim programom.
- (2) Diplomski studij završava polaganjem svih ispita, izradom diplomskog rada i polaganjem diplomskog ispita u skladu sa studijskim programom.
- (3) Poslijediplomski studij završava polaganjem svih ispita, izradom i javnom obranom znanstvenog ili umjetničkoga doktorskog rada (disertacije).
- (4) Poslijediplomski specijalistički studij završava polaganjem svih ispita, izradom završnog rada i/ili polaganjem odgovarajućega završnog ispita u skladu sa studijskim programom.
- (5) Studijskim programom može se utvrditi da poslijediplomski umjetnički studij završava polaganjem svih ispita te polaganjem završnog ispita pred ispitnim povjerenstvom i/ili izradom ili izvedbom umjetničkog djela.
- (6) Postupak prijave, ocjene i obrane doktorske disertacije odnosno izrade i/ili izvedbe umjetničkog djela uređuje se statutom sveučilišta.
- (7) Stručni studij završava polaganjem svih ispita. Studijskim programom može se predvidjeti i polaganje završnog

ispita i/ili izrada završnog rada.

(8) Specijalistički stručni studij završava polaganjem svih ispita, izradom završnog rada i/ili polaganjem odgovarajućega završnog ispita u skladu sa studijskim programom.

(9) Završetkom studija sukladno odredbama ovoga članka student stječe odgovarajući stručni ili akademski naziv ili stupanj te druga prava sukladno posebnim propisima.

Isprave o studiju

Članak 84.

(1) Po završetku sveučilišnoga preddiplomskog studija studentu se izdaje svjedodžba kojom se potvrđuje završetak studija i stjecanje određenog akademskog naziva.

(2) Po završetku diplomskog, poslijediplomskoga i poslijediplomskoga specijalističkog studija studentu se izdaje diploma. Diplomom se potvrđuje da je student završio određeni studij i stekao pravo na akademski naziv ili stupanj.

(3) Po završetku stručnog studija studentu se izdaje svjedodžba, a po završetku specijalističkoga diplomskoga stručnog studija izdaje se diploma, kojima se potvrđuje završetak studija i stjecanje određenoga stručnog naziva.

(4) Po završenom programu stručnog usavršavanja visoko učilište polazniku izdaje potvrdu.

(5) Uz svjedodžbu, diplomu ili potvrdu studentu se izdaje i dopunska isprava o studiju kojom se potvrđuje koje je ispite položio i s kojom ocjenom te s podacima o nastavnom opterećenju i nastavnim sadržajima.

(6) Diplome, svjedodžbe i potvrde koje izdaju visoka učilišta javne su isprave.

(7) Sadržaj diploma i dopunskih isprava o studiju propisuje ministar.

(8) Oblik diploma i dopunskih isprava o studiju, sadržaj i oblik svjedodžbi i potvrda te informacijskih paketa za prijenos ECTS bodova propisuje sveučilište, veleučilište i visoka škola.

Priznavanje inozemnih diploma i stručnih kvalifikacija

Članak 85.

Postupak priznavanja inozemnih diploma te akademskih i stručnih kvalifikacija provodi se sukladno posebnom zakonu, odnosno na temelju bilateralnih ili multilateralnih ugovora koji obvezuju Republiku Hrvatsku.

3. STUDENTI

Stjecanje statusa studenta

Članak 86.

(1) Status studenta stječe se upisom na sveučilište, veleučilište ili visoku školu a dokazuje se odgovarajućom studentskom ispravom, čiji minimalni sadržaj propisuje ministar a oblik sveučilište, veleučilište ili visoka škola.

(2) Pravo na upis na visoko učilište ima svaka osoba koja je ispunila uvjete iz članka 77. ovoga Zakona, u okviru kapaciteta visokog učilišta. Ako broj osoba koje su ispunile uvjete iz članka 77. ovoga Zakona prelazi kapacitet visokog učilišta, pravo na studij imaju one osobe koje su u postupku klasifikacije ostvarile bolje rezultate.

(3) Studenti mogu biti redoviti ili izvanredni.

(4) Redoviti su oni studenti koji studiraju prema programu koji se temelji na punoj nastavnoj satnici (puno radno vrijeme). Trošak redovitog studija (studijskog programa) dijelom ili u cijelosti, sukladno općem aktu sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole, subvencionira se iz državnog proračuna.

(5) Izvanredni studenti su oni koji obrazovni program pohađaju uz rad ili drugu aktivnost koja traži specifičan program. Troškove takvog studija u cijelosti ili dijelom snosi sam student, sukladno općem aktu sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole.

Voditelj i mentor

Članak 87.

(1) Statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta može se utvrditi da se studentu imenuje voditelj koji mu pomaže u studiju te prati studentov rad i postignuća.

(2) Studentu poslijediplomskog studija obvezno se imenuje mentor pri čemu će se, prema mogućnostima, voditi računa o želji studenta.

(3) Poblje odredbe o voditelju i mentoru studenta utvrđuju visoka učilišta općim aktom.

Prava i obveze studenta

Članak 88.

(1) Student ima pravo na:

1. kvalitetan studij i obrazovni proces kako je to predviđeno studijskim programom,
2. sudjelovanje u stručnom i znanstvenom radu,
3. konzultacije i mentorski rad,
4. slobodu mišljenja i iskazivanja stavova tijekom nastave i drugih aktivnosti na visokim učilištima,
5. završetak studija u kraćem roku,
6. slobodno korištenje knjižnica i ostalih izvora informacija,
7. upisivanje predmeta iz drugih programa, sukladno statutu i na njemu utemeljenim propisima sveučilišta,
8. izjašnjavanje o kvaliteti (ocjenjivanje) nastave i nastavnika,
9. sudjelovanje u odlučivanju, sukladno statutu visokog učilišta,
10. pritužbu za slučaj povrede nekog od njegovih prava predviđenih zakonom ili općim aktima visokog učilišta,
11. sudjelovanje u radu studentskih organizacija,
12. mirovanje obveza studenta za vrijeme služenja vojnoga roka, za vrijeme trudnoće i do godine dana starosti djeteta, za vrijeme dulje bolesti te u drugim opravdanim slučajevima prekida studija,
13. odgovarajuću psihološku i zdravstvenu pomoć u studentskim poliklinikama ili drugim odgovarajućim zdravstvenim ustanovama te
14. druga prava predviđena statutom i drugim općim aktima visokog učilišta.

(2) Student ima obvezu poštivati režim studija i opće akte visokog učilišta te uredno izvršavati svoje nastavne i druge obveze na visokom učilištu. Stegovna odgovornost studenata uređuje se općim aktima visokog učilišta.

(3) Redoviti studenti imaju prava iz zdravstvenog osiguranja, prava na subvencionirano stanovanje i prehranu te druga prava sukladno zakonu i na njemu utemeljenim propisima. Razina navedenih prava i visina financijske participacije samog studenta uređuje se odgovarajućim propisima, pri čemu uspjeh na klasifikacijskom ispitu ili na studiju može biti predviđen kao mjerilo za utvrđivanje razine prava.

(4) Redoviti studenti imaju pravo na zapošljavanje posredstvom pravnih osoba čija djelatnost osigurava cjelovitost i potrebni standard sustava visokog obrazovanja (studentski centri), sukladno pravilniku koji donosi ministar.

(5) Visoka učilišta provode studentsku evaluaciju studija putem ankete ili na drugi primjereni način. Rezultati evaluacije služe planiranju nastavnog i znanstvenog programa na visokim učilištima.

Prestanak statusa studenta

Članak 89.

Osoba gubi status studenta:

1. kad završi studij,
2. kad se ispiše sa sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole,
3. kad je isključena sa studija po postupku i uz uvjete utvrđene statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta,
4. kad ne završi studij u roku utvrđenom statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta te
5. iz ostalih razloga utvrđenim statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta.

Evidencije o studentima

Članak 90.

(1) Visoka učilišta vode sljedeće evidencije s osobnim podacima studenata:

1. evidenciju prijavljenih za upisni postupak, koja uključuje i rezultate postupka,
2. osobnu evidenciju upisanih studenata,
3. evidenciju o uspjehu na ispitu i
4. evidenciju izdanih isprava o završetku studija te stečenih akademskih naziva i stupnjeva.

(2) Evidencije iz stavka 1. ovoga članka visoka učilišta trajno pohranjuju.

(3) Način prikupljanja, pohranjivanja i davanja podataka iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar posebnim pravilnikom, vodeći računa o zaštiti osobnih podataka studenta.

4. NASTAVNICI I SURADNICI

Znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna, suradnička i stručna zvanja

Članak 91.

- (1) Znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja su docent, izvanredni profesor i redoviti profesor.
- (2) Znanstveno-nastavna zvanja u znanstvenoj komponenti odgovaraju znanstvenim zvanjima kako slijedi:
 1. docent – znanstvenom suradniku,
 2. izvanredni profesor – višem znanstvenom suradniku,
 3. redoviti profesor – znanstvenom savjetniku.
- (3) Nastavna zvanja su predavač, viši predavač, profesor visoke škole, lektor, viši lektor, umjetnički suradnik i viši umjetnički suradnik.
- (4) Suradnička zvanja su asistent i viši asistent.
- (5) Stručna zvanja su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik.

Zvanja na sveučilištu i odgovarajuća radna mjesta

Članak 92.

- (1) Na sveučilištu, odnosno njegovim sastavnicama, se putem javnog natječaja provode izbori u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i suradnička zvanja te nastavna zvanja predavača, višeg predavača, lektora, višeg lektora, umjetničkog suradnika i višega umjetničkog suradnika, kao i stručna zvanja, sukladno ovom Zakonu, te se s izabranim pristupnikom zaključuje ugovor o radu. Kada sveučilište izvodi stručne i visokoškolske umjetničke studije, može za potrebe tih studija provoditi izbor za sva nastavna zvanja iz članka 91. stavka 3. ovoga Zakona.
- (2) U odgovarajuće znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko i nastavno zvanje može se izabrati osoba i bez zaključivanja ugovora o radu koja ispunjava uvjete za izbor u odnosno zvanje ako sudjeluje ili će sudjelovati u izvođenju dijela ili cijele nastave određenog predmeta (tzv. naslovno zvanje) na visokom učilištu.
- (3) Visoko učilište može povjeriti izvedbu do jedne trećine nastavnog predmeta stručnjacima bez izbora u znanstveno-nastavno zvanje (tzv. gostujući profesor ili nastavnik), uz uvjet da osnovni dio nastavnog predmeta izvode osobe izabrane u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna ili nastavna zvanja.
- (4) Pod uvjetima predviđenim statutom sveučilišta, uglednom inozemnom profesoru, istaknutom stručnjaku ili umjetniku, koji nije stekao znanstveno-nastavno zvanje po hrvatskim propisima, može se, uz suglasnost senata, povjeriti izvođenje nastave iz određenog predmeta.
- (5) Studenti poslijediplomskog studija mogu sudjelovati u izvođenju nastave preddiplomskog i diplomskog studija na sveučilištu, sukladno studijskom programu poslijediplomskog studija i općem aktu sveučilišta.

Uvjeti za izbor u znanstveno-nastavna zvanja

Članak 93.

- (1) U znanstveno-nastavno zvanje može biti izabrana osoba koja je upisana u Upisnik znanstvenika iz članka 23. ovoga Zakona sa znanstvenim zvanjem stečenim u odgovarajućem polju, ili koja ispunjava uvjete za stjecanje toga znanstvenog zvanja i uvjete u pogledu obrazovnoga, nastavnog i stručnog rada koje propisuje Rektorski zbor, ako ima potrebne psihofizičke osobine kao i druge uvjete propisane statutom sveučilišta. Znanstveno-nastavna zvanja upisuju se u upisnik iz članka 23. ovoga Zakona.
- (2) Pristupnik može biti izabran u znanstveno-nastavno zvanje ako ispunjava uvjete za izbor u odgovarajuće znanstveno zvanje kako slijedi:
 - docenta: znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik ili znanstveni savjetnik,
 - izvanrednog profesora: viši znanstveni suradnik ili znanstveni savjetnik,
 - redovitog profesora: znanstveni savjetnik.
- (3) Uvjeti Rektorskog zbora iz stavka 1. ovoga članka objavljuju se u »Narodnim novinama«. Način provjere ispunjavanja tih uvjeta te psihofizičkih osobina propisuje se statutom ili drugim općim aktom sveučilišta.
- (4) Ako je izbor u zvanje redovitog profesora izvršen u nekoj od sastavnica sveučilišta, senat sveučilišta na kojemu je pokrenut postupak izbora potvrđuje izbor.

Uvjeti za izbor u umjetničko-nastavna zvanja

Članak 94.

(1) Za izvođenje nastave predmeta iz područja koje može izvoditi samo umjetnik, nastavnici se biraju u umjetničko-nastavna zvanja i na odgovarajuća radna mjesta. U umjetničko-nastavna zvanja biraju se osobe koje su ostvarile umjetnička dostignuća koja svojim značajem odgovaraju uvjetima za izbor na znanstveno-nastavno radno mjesto. Umjetničko-nastavna radna mjesta u svemu su izjednačena sa znanstveno-nastavnim radnim mjestima i odredbe ovoga Zakona koje se odnose na znanstveno-nastavna radna mjesta na odgovarajući se način primjenjuju i na umjetničko-nastavna radna mjesta.

(2) Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje pobliže određuje uvjete za izbor nastavnika iz stavka 1. ovoga članka na način da se publikacije potrebne za izbor na znanstveno-nastavna radna mjesta na odgovarajući način zamjenjuju javnim nastupima, izložbama ili drugim oblicima javnog umjetničkog djelovanja.

Postupak izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja te odgovarajuća radna mjesta

Članak 95.

(1) Postupak izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta provodi sveučilište odnosno sastavnica sveučilišta sukladno statutu i uz odgovarajuću primjenu članka 35. i 36. ovoga Zakona, na temelju javnog natječaja koji se objavljuje u »Narodnim novinama«, dnevnom tisku i na INTERNET stranici visokog učilišta.

(2) Natječaj koji se raspisuje za izbor u isto ili više znanstveno-nastavno zvanje i radno mjesto zbog isteka roka na koji je zaposlenik izabran u prethodnom natječaju raspisuje se najkasnije tri mjeseca prije isteka roka. Posebnom odlukom vijeća visokog učilišta i uz suglasnost zaposlenika, natječaj može biti raspisan i ranije od godine dana prije isteka roka na koji je zaposlenik izabran, ali ne prije nego što isteknu tri godine od njegovog prvog izbora na radno mjesto s tim zvanjem. Natječaj za ponovni izbor u zvanje i odgovarajuće radno mjesto redovitog profesora (trajno zvanje) raspisuje se najranije šest mjeseci prije isteka roka od pet godina od prvog izbora.

(3) Ako neki od pristupnika nema potrebno znanstveno zvanje, prilikom izbora u znanstveno-nastavno zvanje provodi se i izbor u znanstveno zvanje uz odgovarajuću primjenu članka 35. ovoga Zakona. Nakon obavljenog izbora u znanstveno zvanje svih pristupnika koji za to ispunjavaju uvjete sveučilište, sukladno statutu, nakon razmatranja uvjeta Rektorskog zbora iz članka 93. stavka 1. ovoga Zakona, u roku od 60 dana u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izabire pristupnika koji u najvećoj mjeri udovoljava uvjetima natječaja. Svi pristupnici obavješćuju se o rezultatima natječaja u roku od 15 dana od dana njegova dovršetka.

(4) Ako je u natječajnom postupku izabrana druga osoba, zaposleniku koji je do tada radio na tom radnom mjestu ponudit će se drugo radno mjesto ili će mu se, u nedostatku istog, otkazati ugovor o radu.

(5) Ako na natječaj iz stavka 1. ovoga članka zaposlenik ne podnese prijavu ili ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta za ponovni izbor, pokrenut će se postupak redovitog osobno uvjetovanog otkaza ugovora o radu, bez obveze ponude drugoga radnog mjesta.

Počasno zvanje

Članak 96.

(1) Počasno znanstveno-nastavno ili umjetničko-nastavno zvanje je professor emeritus.

(2) Počasno zvanje professor emeritus dodjeljuje sveučilište bez provođenja javnog natječaja zaslužnim redovitim profesorima u mirovini koji su se svojim znanstvenim ili umjetničkim radom posebno istakli i ostvarili međunarodnu reputaciju.

(3) Postupak imenovanja i prava profesora emeritusa pobliže se uređuju statutom sveučilišta.

Suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta na sveučilištu

Članak 97.

(1) Suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta na sveučilištu su asistent i viši asistent. Asistent i viši asistent biraju se iz redova najuspješnijih studenata.

(2) Asistenti i viši asistenti pomažu u provođenju dijela nastavnog procesa, provjeri znanja, znanstvenoj, umjetničkoj i

stručnoj djelatnosti visokog učilišta u skladu s njegovom općim aktom.

(3) Suradnici na sveučilištu biraju se sukladno statutu visokog učilišta pod uvjetima predviđenim člankom 43. ovoga Zakona.

Lektori stranih jezika na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj i lektori hrvatskog jezika na visokim učilištima u inozemstvu

Članak 98.

- (1) Na veleučilištu i visokoj školi nastavnici se biraju u nastavna zvanja i na radna mjesta koja odgovaraju tim zvanjima. Iznimno, u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka, osobe se biraju u nastavna zvanja i na sveučilištu. Na veleučilištu i visokoj školi nema radnih mjesta koja odgovaraju znanstveno-nastavnim zvanjima, ali nastavu u svom zvanju mogu izvoditi nastavnici izabrani u znanstveno nastavna ili naslovna zvanja na sveučilištu.
- (2) Na sveučilištu, fakultetu i umjetničkoj akademiji izbor u nastavna zvanja obavlja se prema njihovom statutu u slučaju ako izvode stručni studij za potrebe toga studija, kao i ako je riječ o predmetu koji ne zahtijeva znanstveni pristup, ili na umjetničkoj akademiji za potrebe korepeticije i druge suradnje u obrazovnom procesu.
- (3) U nastavno zvanje predavača i odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij ili stručni specijalistički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor za sveučilište, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, najmanje tri godine radnog iskustva u struci, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima, ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto, te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta.
- (4) U nastavno zvanje višeg predavača i odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij ili stručni i specijalistički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor za sveučilište, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, objavljene stručne radove, najmanje pet godina rada u struci, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta.
- (5) U zvanje profesora visoke škole i na odgovarajuće radno mjesto na veleučilištu ili visokoj školi može biti izabrana osoba s doktoratom, ispunjenim nužnim uvjetima koje propisuje Vijeće veleučilišta i visokih škola, izvedenim značajnijim projektima, objavljenim radovima koji su znatno unaprijedili struku ili novim radovima nakon izbora na radno mjesto višeg predavača, najmanje osam godina radnog iskustva u struci, pozitivno ocijenjenim nastupnim predavanjem pred nastavnicima i studentima ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto te ispunjenim uvjetima propisanim od veleučilišta ili visoke škole.
- (6) U zvanje lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, objavljene stručne radove, najmanje tri godine radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta.
- (7) U zvanje višeg lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, objavljene stručne radove, najmanje pet godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta.
- (8) U zvanje umjetničkog suradnika i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski umjetnički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje pet godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta.
- (9) U zvanje višega umjetničkog suradnika i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski umjetnički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje deset godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta.

Članak 98.a

- (1) Na temelju međunarodnih ugovora i drugih akata, na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj mogu se zaposliti lektori stranih jezika, kao i lektori hrvatskog jezika i književnosti na stranim visokoškolskim ustanovama, na osnovi ugovora o radu na određeno vrijeme.
- (2) Uvjete za izbor i zasnivanje radnog odnosa lektora hrvatskog jezika na stranim visokoškolskim ustanovama

propisuje pravilnikom ministar nadležan za visoko obrazovanje.

(3) Lektor iz stavka 2. ovoga članka koji je prethodno zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme u sustavu obrazovanja i znanosti u Republici Hrvatskoj ima pravo povratka na poslove na kojima je prethodno radio ili na druge poslove za koje ispunjava uvjete u roku od 30 dana od dana prestanka ugovora o radu lektora hrvatskog jezika na stranoj visokoškolskoj ustanovi.

(4) Uvjete za izbor i zasnivanje radnog odnosa lektora stranih jezika na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj propisuje visoko učilište svojim statutom.

Suradničko zvanje i odgovarajuće radno mjesto na veleučilištu i visokoj školi

Članak 99.

(1) Suradničko zvanje na veleučilištu i visokoj školi je asistent.

(2) Uvjete za izbor u suradničko zvanje asistenta i na odgovarajuće radno mjesto propisuju veleučilište i visoka škola svojim statutom.

Stručna zvanja i odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima

Članak 100.

U stručna zvanja i na odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima mogu se izabrati osobe radi provođenja znanstvenih i stručnih projekata sukladno članku 44. ovoga Zakona, pod uvjetima i u postupku predviđenom statutom visokog učilišta.

Postupak izbora u nastavna i stručna zvanja te na odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima

Članak 101.

(1) Postupak izbora u nastavna i stručna zvanja te odgovarajuća radna mjesta provodi visoko učilište sukladno statutu, na temelju javnog natječaja koji se objavljuje u »Narodnim novinama«, dnevnom tisku i na INTERNET stranici visokog učilišta.

(2) Natječaj koji se raspisuje za izbor u isto ili više nastavno, odnosno stručno zvanje i radno mjesto zbog isteka roka na koji je zaposlenik izabran u prethodnom natječaju raspisuje se najkasnije tri mjeseca prije isteka roka. Posebnom odlukom stručnog vijeća visokog učilišta, i uz suglasnost zaposlenika, natječaj može biti raspisan i ranije od godine dana prije isteka roka na koji je zaposlenik izabran, ali ne prije nego što isteknu tri godine od prethodnog izbora. Natječaj za ponovni izbor u zvanje i odgovarajuće radno mjesto profesora visoke škole (trajno zvanje) raspisuje se najranije šest mjeseci prije isteka roka od pet godina od prvog izbora.

(3) Stručno vijeće visokog učilišta najkasnije 90 dana od zaključenja natječaja izabire u nastavno ili stručno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto onog pristupnika koji u najvećoj mjeri udovoljava uvjetima natječaja i uvjetima Rektorskog zbora i uvjetima iz članka 98. ovoga Zakona. Svi pristupnici obavješćuju se o rezultatima natječaja u roku 15 dana od dana njegova dovršetka.

(4) Ako je u natječajnom postupku izabrana druga osoba, zaposleniku koji je do tada radio na tom radnom mjestu ponudit će se drugo radno mjesto, ili će mu se u nedostatku istoga otkazati ugovor o radu.

(5) Ako na natječaj iz stavka 1. ovoga članka zaposlenik ne podnese prijavu ili ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta za ponovni izbor, pokrenut će se postupak redovitog osobno uvjetovanog otkaza ugovora o radu, bez obveze ponude drugoga radnog mjesta.

Ugovor o radu za znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i stručna radna mjesta

Članak 102.

(1) S osobama izabranim na znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i stručna radna mjesta sklapa se ugovor o radu na neodređeno vrijeme s obvezom provođenja ponovnog izbora ili unaprjeđenja svakih pet godina. Ako prilikom ponovnog izbora zaposlenik ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta, postupa se prema članku 95. stavku 5., odnosno članku 101. stavku 5. ovoga Zakona.

(2) Obveza provođenja ponovnog izbora prestaje nakon što zaposlenik bude drugi put izabran na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora ili nastavno mjesto profesora visoke škole (trajno zvanje).

(3) Na radno mjesto docenta ili izvanrednog profesora, te predavača, zaposlenik može biti biran najviše dva puta.

(4) Iznimno, ako zaposlenik nakon drugog izbora ne bude izabran u više nastavno zvanje a odlukom stručnog vijeća visokog učilišta se utvrdi da postoji potreba za njegovim daljnjim angažmanom, visoko učilište može s njim

prilikom daljnjih ponovnih izbora sklopiti ugovor o radu na određeno vrijeme u najduljem trajanju od pet godina.

(5) Zaposlenici u znanstveno-nastavnim, umjetničko-nastavnim i nastavnim zvanjima imaju pravo na mirovanje rokova za izbor u zvanja i na radna mjesta sukladno članku 45. ovoga Zakona te u vrijeme dok obavljaju dužnost rektora, prorektora, čelnika sastavnica sveučilišta ili dok obavljaju kakvu javnu dužnost.

(6) Zaposleniku na znanstveno-nastavnom, umjetničko-nastavnom i nastavnom radnom mjestu na visokom učilištu istekom akademske godine u kojoj je navršio 65 godina života prestaje ugovor o radu radi odlaska u mirovinu.

(7) Kada postoji potreba za nastavkom njegova rada, visoko učilište može redovitom profesorom u trajnom zvanju i profesorom visoke škole u trajnom zvanju produljiti radni odnos do isteka akademske godine u kojoj navršava 70 godina. Pri tome će se posebno cijeliti njegov znanstveni doprinos, uspješnost u obrazovnom procesu i odgoju mladih znanstvenika i nastavnika.

(8) Nastavnik izabran u trajno zvanje, stariji od 65 godina života, kojem je prestao ugovor o radu radi odlaska u mirovinu, može se na određeno vrijeme zaposliti na drugom visokom učilištu, ako se na raspisani natječaj u tom visokom učilištu nije javio odgovarajući pristupnik, a najdulje do isteka akademske godine u kojoj je navršio 70. godinu života.

(9) Iznimno od stavka 6. ovoga članka, kada se na visokom učilištu koje izvodi stručne studije na raspisani natječaj nije javio odgovarajući pristupnik, visoko učilište može, s osobama izabranima u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, odnosno nastavna zvanja i radna mjesta, zasnovati radni odnos do isteka akademske godine u kojoj navršavaju 70. godinu života.

(10) Iznimno od odredbe stavka 7. ovoga članka, nastavniku iz područja biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, koji nije izabran u zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju, visoko učilište može produljiti radni odnos do isteka akademske godine u kojoj navršava 70 godina života, posebno cijeneći pri tome njegov znanstveni doprinos te uspješnost u obrazovnom procesu i odgoju mladih znanstvenika i nastavnika.

Prava i obveze nastavnika i suradnika

Članak 103.

(1) Nastavnici i suradnici dužni su uredno izvršavati nastavne i druge obveze sukladno općim aktima visokog učilišta te ispunjavati obveze u odnosu na znanstveni, umjetnički i stručni rad koji obavljaju na visokom učilištu. Posebnu pozornost dužni su posvetiti radu sa studentima, poticanju njihova samostalnog rada i kreativnosti te uključivanju u stručni, znanstveni i umjetnički rad.

(2) Ugovori nastavnika i suradnika s drugim pravnim osobama izvan matične ustanove zaposlenja mogu se zabraniti, ograničiti ili uvjetovati ako se radi o ugovorima koji bi negativno utjecali na rad visokog učilišta ili ako je riječ o ugovoru s organizacijom koja svojom djelatnošću konkurrira visokom učilištu s kojim nastavnik ili suradnik ima ugovor o radu.

(3) Nastavnik ili znanstvenik može, uz uvjete propisane općim aktom visokog učilišta, koristiti plaćenu slobodnu studijsku godinu (sabbatical) radi znanstvenog, umjetničkog ili stručnog rada. Visoko učilište je dužno u tom razdoblju organizirati kontinuirano obavljanje nastave te ispunjavanje drugih obveza umjesto odsutnog nastavnika.

(4) Odlukom nadležnog tijela visokog učilišta nastavniku se mogu odobriti kraća ili dulja izbjivanja zbog znanstvenog, umjetničkog i stručnog usavršavanja ili kojega drugoga opravdanog razloga. U vrijeme takve odsutnosti nastavniku mogu mirovati prava i obveze iz ugovora o radu ili se mogu izvršavati djelomično, sukladno odluci nadležnog tijela i/ili ugovora koji se zaključuje između nastavnika i visokog učilišta. Pri tome se mora osigurati uredno odvijanje nastave ili odgovarajuća zamjena za nastavnika.

(5) Nastavnik ili znanstvenik tijekom obavljanja javne dužnosti na koju je imenovan ili izabran (nastavnik ili znanstvenik izabran u Sabor, dužnosnik kojeg je na dužnost imenovao Sabor, predsjednik Republike, Vlada ili Ustavni sud, župan, podžupan, gradonačelnik i zamjenik gradonačelnika Grada Zagreba) odnosno radi čijeg je obavljanja sklopio odgovarajući ugovor o radu, može obavljati nastavu i baviti se znanstvenim radom na visokom učilištu ili u znanstvenoj organizaciji tako da s visokim učilištem ili znanstvenom organizacijom zaključi ugovor o radu do ili preko punoga radnog vremena ili drugi odgovarajući ugovor. Nastavnik ili znanstvenik koji obnaša javnu dužnost ima se pravo, sukladno ugovoru s visokim učilištem ili znanstvenom organizacijom, vratiti na radno mjesto na kojemu je radio prije odlaska na javnu dužnost ili drugo odgovarajuće radno mjesto.

(6) Odredbe ovoga članka primjenjuju se na odgovarajući način i na znanstvenike u javnim znanstvenim organizacijama. Kolektivnim ugovorom prava iz ovoga članka mogu se predvidjeti i za znanstvenike u privatnim znanstvenim organizacijama.

Stegovna odgovornost

Članak 104.

- (1) Nastavnici i suradnici stegovno odgovaraju za povrede svojih radnih i drugih obveza iz rada i u vezi s njim, kao i zbog grubog narušavanja ugleda visokog učilišta, sukladno statutu.
- (2) Stegovno se može odgovarati samo za djelo koje je u vrijeme počinjenja općim aktom visokog učilišta bilo predviđeno kao stegovno djelo i za koje je bila predviđena određena stegovna mjera.

5. REKTORSKI ZBOR I VIJEĆE VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA

Rektorski zbor

Članak 105.

- (1) Rektorski zbor čine svi rektori sveučilišta u Republici Hrvatskoj. U radu Rektorskog zbora sudjeluje, bez prava odlučivanja, i predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola.
- (2) Rektorski zbor odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj.
- (3) Rektorski zbor donosi poslovnik kojim uređuje svoj rad i način odlučivanja.
- (4) Rektorski zbor:
 1. propisuje nužne uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora na znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i nastavna zvanja odnosno radna mjesta,
 2. predlaže članove područnih znanstvenih i umjetničkih vijeća i matičnih odbora,
 3. predlaže članove Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja,
 4. razmatra problematiku rada i razvoja sveučilišta i o tome donosi preporuke i mišljenja, te
 5. obavlja druge poslove predviđene ovim Zakonom i poslove koje mu povjere sveučilišta.

Vijeće veleučilišta i visokih škola

Članak 106.

- (1) Vijeće veleučilišta i visokih škola čine dekani svih veleučilišta i visokih škola u Republici Hrvatskoj. U radu Vijeća, bez prava odlučivanja, sudjeluje i predstavnik Rektorskog zbora.
- (2) Vijeće veleučilišta i visokih škola odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj veleučilišta i visokih škola.
- (3) Vijeće veleučilišta i visokih škola donosi poslovnik o svom radu.
- (4) Vijeće veleučilišta i visokih škola:
 1. propisuje nužne uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora na nastavna zvanja, odnosno radna mjesta,
 2. predlaže članove iz veleučilišnih i visokoškolskih redova u Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja,
 3. razmatra problematiku rada i razvoja veleučilišta i visokih škola i o tome donosi preporuke i mišljenja, te
 4. obavlja druge poslove predviđene ovim Zakonom i poslove koje mu povjere visoka učilišta.

V. FINANCIRANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA

Izvori financiranja

Članak 107.

- (1) Visoka učilišta, instituti i druge znanstvene organizacije financiraju se iz:
 1. sredstava osnivača,
 2. državnog proračuna Republike Hrvatske,
 3. proračuna županija, gradova i općina,
 4. Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske,
 5. vlastitih prihoda ostvarenih na tržištu od školarina, istraživačkih, umjetničkih i stručnih projekata, elaborata, ekspertiza, nakladničke i drugih djelatnosti,

6. sveučilišnih i ostalih zaklada, ostvarene dobiti trgovačkih društava i drugih pravnih osoba iz članka 66. ovoga Zakona,

7. izravnih ulaganja pojedinaca, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba,

8. donacija te

9. ostalih izvora.

(2) Sveučilišta, veleučilišta, visoke škole i javni znanstveni instituti mogu se financirati samo iz onih izvora koji ne utječu na njihovu neovisnost i dostojanstvo. Vlastiti prihodi mogu se ostvarivati samo djelatnostima koje ne štete ostvarenju osnovnih zadaća sveučilišta, veleučilišta, visokih škola i javnih znanstvenih instituta.

Prijedlog proračunskih sredstava i njihova raspodjela

Članak 108.

(1) Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje utvrđuju kriterije za raspodjelu proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje na temelju prijedloga Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.

(2) Uvažavajući kriterije ministar izrađuje prijedlog proračuna za financiranje znanosti i visokog obrazovanja na temelju prikupljenih prijedloga proračuna znanstvenih organizacija, sveučilišta, veleučilišta i visokih škola, sukladno propisima kojima se planiraju i izvršavaju proračunska sredstva iz državnog proračuna. Prijedlog obuhvaća ukupne iznose za pojedina sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene institute i druge znanstvene organizacije te iznose za financiranje znanstvenih projekata, kolaborativnih znanstvenih programa, suradničkih radnih mjesta i nabavku znanstvene opreme te iznose troškova rada Nacionalnog vijeća za znanost, Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, Agencije i drugih tijela.

(3) Prije podnošenja prijedloga Vladi Republike Hrvatske, ministar će pribaviti mišljenje Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i predložiti ga Vladi Republike Hrvatske.

(4) Sredstva za razvoj sustava znanosti i visokog obrazovanja, znanstveno izdavaštvo, znanstvene konferencije te znanstvene i znanstveno-stručne udruge raspoređuje ministar na temelju javnog poziva i mišljenja odgovarajućih povjerenstava koja imenuje ministar.

(5) Minimalne plaće sudionika u znanosti i visokom obrazovanju utvrđuju se kolektivnim ugovorom u skladu sa zakonom.

Financiranje visokih učilišta

Članak 109.

(1) Javna sveučilišta, veleučilišta i visoke škole financiraju se iz državnog proračuna uzimajući u obzir utvrđene kapacitete pojedinoga visokog učilišta, cijenu pojedinih studija te ocjenu o njihovoj kvaliteti na temelju vrednovanja iz članka 16. ovoga Zakona.

(2) Iz državnog proračuna mogu se financirati i privatna visoka učilišta, na temelju prethodno sklopljenog ugovora, pod uvjetom da:

a) obavljaju djelatnost u kojoj društvene potrebe nadilaze raspoložive mogućnosti javnih visokih učilišta ili je njihova djelatnost od posebnoga državnog interesa,

b) ispunjavaju uvjete propisane Zakonom,

c) udovoljavaju kriterijima i prioritetima koje utvrđuje Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje, uzimajući u obzir raspoloživa sredstva i kvalitetu tih učilišta.

(3) Sredstva iz državnog proračuna namijenjena sveučilištima, veleučilištima i visokim školama doznaju se korisnicima u ukupnom iznosu, a korisnici ih svojim proračunom raspoređuju za pojedine namjene, sukladno statutu i drugim općim aktima. Proračun sveučilišta donosi senat na prijedlog rektora, a proračun veleučilišta i visoke škole stručno vijeće na prijedlog dekana.

(4) Sastavnice sveučilišta dio vlastitih prihoda iz članka 107. stavka 1. ovoga Zakona izdvajaju u proračun sveučilišta za kapitalna ulaganja i razvojne programe, sukladno općim aktima sveučilišta.

Financiranje javnih znanstvenih instituta

Članak 110.

(1) Proračun javnoga znanstvenog instituta donosi upravno vijeće na prijedlog znanstvenog vijeća i uz suglasnost

ministra.

(2) Ustrojstvena jedinica javnoga znanstvenog instituta obvezna je dio sredstava ostvarenih na tržištu od obavljanja stručne djelatnosti rasporediti u godišnji proračun instituta, sukladno općim aktima instituta.

Financiranje znanstvenih projekata, suradničkih radnih mjesta i znanstvene opreme

Članak 111.

- (1) **Ministarstvo uz prethodno mišljenje Nacionalnog vijeća za znanost raspisuje natječaje za financiranje znanstvenih projekata, suradničkih radnih mjesta znanstvenih novaka, te znanstvene infrastrukture i opreme iz sredstava državnog proračuna. Natječaji su otvoreni za prijave do njihovih opoziva (otvoreni natječaj), a odluke o financiranju donosit će se periodično, najmanje jednom godišnje, a najmanje četiri puta godišnje za znanstvene novake, u skladu s raspoloživim sredstvima.**
- (2) **Na natječaj za znanstvene projekte mogu se prijaviti znanstvene organizacije, znanstveni centri izvrsnosti, znanstvenici i skupine znanstvenika. Na natječaj za suradnička radna mjesta i na natječaj za nabavku znanstvene infrastrukture i opreme prijavu mogu podnijeti znanstvene organizacije.**
- (3) **Odluku o financiranju projekata, suradničkih radnih mjesta i nabave znanstvene opreme donosi ministar. Vrednovanje se temelji na anonimnoj prosudbi nezavisnih stručnjaka iz zemlje i inozemstva čiju listu po pojedinim znanstvenim područjima utvrđuje Nacionalno vijeće za znanost.**
- (4) **O dodjeli sredstava iz državnog proračuna za nabavu kapitalne i srednje znanstvene opreme znanstvena organizacija zaključuje ugovor s Ministarstvom u kojemu se utvrđuje način korištenja opreme od strane drugih znanstvenih organizacija i znanstvenika čiji se rad financira ili sufinancira iz državnog proračuna. Ministarstvo vodi upisnik znanstvene opreme nabavljene dijelom ili u cijelosti iz sredstava proračuna.**

Napomena: sukladno odredbama članka 11. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske (Nar. nov., broj 145/09), danom stupanja na snagu toga Zakona prestaje važiti članak 111. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Nar. nov., broj 123/03, 105/04, 174/04, 2/07-Odluka USRH i 46/07).

Mjere poticanja istraživanja i razvoja

Članak 111.a

- (1) Ukupni iznos državnih potpora koje korisnik državne potpore može ostvariti, po svim osnovama, a koje se dodjeljuju na temelju ovoga Zakona i drugih propisa, za temeljna istraživanja mogu biti do 100% iznosa opravdanih troškova projekta, za primijenjena istraživanja do 50% iznosa opravdanih troškova projekta, a za razvojna istraživanja do 25% iznosa opravdanih troškova projekta.
- (2) Iznos državne potpore za primijenjena i razvojna istraživanja iz stavka 1. ovoga članka može se povećati za 20% iznosa opravdanih troškova projekta za male poduzetnike, a za 10% opravdanih troškova projekta za srednje poduzetnike.
- (3) Iznos državne potpore za studije o tehničkoj izvedivosti za provedbu primijenjenog istraživanja može se dodijeliti u ukupnom iznosu do 75% opravdanih troškova studije za male i srednje poduzetnike, a do 65% opravdanih troškova studije za velike poduzetnike.
- (4) Iznos državne potpore za studije o tehničkoj izvedivosti za provedbu razvojnog istraživanja može se dodijeliti u ukupnom iznosu do 50% opravdanih troškova studije za male i srednje poduzetnike, a do 40% opravdanih troškova studije za velike poduzetnike.

Članak 111.b

- (1) Znanstvenim istraživanjem se, u smislu ovoga Zakona, smatra izvorno i planirano ispitivanje poduzeto za stjecanje novih znanstvenih i tehničkih spoznaja i razumijevanja, a uključuje temeljno i primijenjeno istraživanje.
- (2) Temeljnim istraživanjem, u smislu ovoga Zakona, podrazumijevaju se poslovi namijenjeni širenju znanstvenih i tehničkih znanja koja nisu povezana s industrijskim i komercijalnim ciljevima.
- (3) Primijenjenim istraživanjem, u smislu ovoga Zakona, podrazumijevaju se planirana istraživanja ili kritička ispitivanja sa ciljem stjecanja novih znanja koja se mogu koristiti za razvoj novih proizvoda, proizvodnih postupaka ili

usluga, ili za značajna poboljšanja već postojećih proizvoda, proizvodnih postupaka ili usluga.

(4) Razvojnim istraživanjem, u smislu ovoga Zakona, smatraju se poslovi razvojnog istraživanja namijenjeni pretvaranju rezultata primijenjenih istraživanja u planove, nacрте ili modele za nove, izmijenjene ili poboljšane proizvode, proizvodne postupke ili usluge, bilo da su namijenjeni prodaji ili uporabi, uključujući i izradu prvih prototipova koji nisu komercijalno upotrebljivi. Razvojno istraživanje može, osim toga, uključivati konceptualno planiranje i modeliranje alternativnih proizvoda, proizvodnih postupaka ili usluga te prve demonstracijske ili pilot projekte, pod uvjetom da se ti projekti ne mogu preraditi ili koristiti za industrijsku primjenu ili komercijalno iskorištavati. Razvojno istraživanje ne obuhvaća rutinske ili redovite izmjene na proizvodima, proizvodnim linijama, proizvodnim postupcima, postojećim uslugama i drugim tekućim poslovima, čak i ako rečene izmjene predstavljaju poboljšanja.

Članak 111.c

(1) Državnu potporu obveznici poreza na dobit, sukladno Zakonu o porezu na dobit (u daljnjem tekstu: porezni obveznici), ostvaruju putem dodatnog umanjenja porezne osnovice za opravdane troškove projekta znanstvenih i razvojnih istraživanja (u daljnjem tekstu: istraživanja) u sljedećim ukupnim iznosima:

- 150% opravdanih troškova projekta za temeljna istraživanja,
- 125% opravdanih troškova projekta za primijenjena istraživanja,
- 100% opravdanih troškova projekta za razvojna istraživanja.

(2) Iznos umanjenja poreza na dobit iz stavka 1. ovoga članka, odobrava se najviše do iznosa propisanih člankom 111.a ovoga Zakona.

(3) Porezni obveznici koji koriste umanjenja porezne osnovice sukladno stavku 1. ovoga članka obvezni su osigurati podatke te uredne i vjerodostojne isprave na temelju kojih su podaci o troškovima iskazani sukladno propisima koji uređuju oporezivanje.

Članak 111.d

(1) Opravdanim troškovima istraživanja, u smislu ovoga Zakona, smatraju se:

1. plaće zaposlenika i naknade osobama koje izravno sudjeluju u istraživanjima,
2. materijalni troškovi za istraživanja, a to su: utrošene sirovine i materijal uključujući ambalažu i sitni inventar, utrošena energija, rezervni dijelovi korišteni ili potrošeni tijekom istraživanja; utrošeni materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje objekata i opreme koji se koriste neposredno za istraživanja,
3. troškovi usluga korištenih tijekom istraživanja, kao što su intelektualne usluge vezane uz istraživanja te sve druge usluge koje su uvjet za ostvarivanje istraživanja,
4. troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme u dijelu u kojem se ta sredstva koriste za istraživanja kod onih poreznih obveznika koji sami obavljaju istraživanja, a rashodi amortizacije utvrđuju se na način propisan člankom 12. Zakona o porezu na dobit,
5. troškovi amortizacije nabavljenih patenata i licencija koji se koriste za konkretno istraživanje, a rashodi amortizacije utvrđuju se na način propisan člankom 12. Zakona o porezu na dobit,
6. opći troškovi, pod kojima se razumijevaju samo oni troškovi koji su nužni za istraživanja i koji se mogu rasporediti na razumnoj i dosljednoj osnovi na tu djelatnost, kao što su premije osiguranja procesa, odgovornosti i opreme za istraživanja te najamnine i članarine stručnih udruga za istraživanja.

(2) Procjenu vjerodostojnosti opravdanih troškova, prema potrebi, obavlja ministarstvo nadležno za poslove znanosti.

Članak 111.e

Postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za ostvarivanje prava iz članka 111.c. ovoga Zakona te druga pitanja vezana uz ostvarivanje prava na državne potpore pravilnikom propisuje ministar nadležan za znanost uz prethodno mišljenje ministra nadležnog za financije.

Članak 111.f

Vlada Republike Hrvatske, po potrebi, donosi program poticanja istraživanja i razvoja, sukladan posebnim propisima. Program iz stavka 1. ovoga članka Vladi Republike Hrvatske predlaže ministar nadležan za znanost uz suglasnost ministra nadležnog za financije.

Odbor za etiku, etički kodeks i etička povjerenstva

Članak 112.

- (1) Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade, imenuje Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju koji ima 9 članova, od kojih su šest iz redova istaknutih znanstvenika i sveučilišnih profesora, a tri su osobe primjerenog ugleda u javnosti. Mandat članova Odbora je četiri godine. Članove Odbora predlažu Nacionalno vijeće za visoko naobrazbu, Nacionalno vijeće za znanost, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Rektorski zbor, Vijeće veleučilišta i visokih škola, znanstvene organizacije, sveučilišta, ministar te druge organizacije i osobe sukladno oglasu kojim se poziva na predlaganje članova Odbora.
- (2) Odbor za etiku ima predsjednika i zamjenika predsjednika, koje članovi Odbora biraju između sebe.
- (3) Zadaća Odbora je promicanje etičkih načela i vrijednosti u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnim odnosima i u odnosima prema javnosti, te u primjeni suvremenih tehnologija i u zaštiti okoliša.
- (4) Odbor donosi etički kodeks kojim utvrđuje etička načela u visokom obrazovanju, znanstvenom radu, objavljivanju rezultata, odnosima među znanstvenicima, nastavnicima i drugim sudionicima u znanstvenom i obrazovnom procesu, postupcima i radnjama vezanim za tržišno natjecanje, te odnosu prema javnosti i sredstvima javnog priopćavanja.
- (5) Odbor radi na sjednicama. Mišljenja i stajališta o etičkoj prihvatljivosti ili neprihvatljivosti u razmatranim slučajevima Odbor donosi u obliku preporuka, prijedloga ili primjedbi, većinom glasova. Članovi odbora mogu izdvojiti mišljenje.
- (6) Najmanje jednom godišnje Odbor podnosi o svom radu izvješće Hrvatskom saboru.
- (7) Visoka učilišta, instituti i druge znanstvene organizacije mogu, sukladno statutu, osnovati svoja etička povjerenstva, te donijeti svoje etički kodekse. Na visokim učilištima najmanje jedan član etičkog povjerenstva je student.

VII. NADZOR

Nadzor nad zakonitošću

Članak 113.

- (1) Upravni nadzor nad zakonitošću rada i općih akata visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija provodi Ministarstvo.
- (2) Nadzor iz stavka 1. ovoga članka provodi se na način koji ne narušava autonomiju sveučilišta i ne ometa redoviti rad visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija.
- (3) Na temelju rezultata nadzora Ministarstvo može obustaviti izvršenje nezakonitih odluka i radnji visokih učilišta i znanstvenih organizacija.

VIII. KAZNENE ODREDBE

Prekršaji i zaštitne mjere

Članak 113.a

- (1) Novčanom kaznom od 30.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:
 1. obavlja izbor u znanstvena, znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, suradnička ili nastavna zvanja a da za to nema ovlasti (članak 34. stavak 1., članak 92. stavak 1. i članak 98. stavak 1. i 2.),
 2. izabere u znanstveno, znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko ili nastavno zvanje osobu za koju zna ili mora znati da ne ispunjava uvjete za izbor ili izbor obavi ne poštujući postupak izbora predviđen ovim Zakonom,
 3. ne otkaže ugovor o radu osobi izabranoj u znanstveno, znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko ili nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto u slučajevima kada ovaj Zakon predviđa otkazivanje ugovora o radu zbog neispunjavanja uvjeta za reizbor ili napredovanje ili ako ne poštuje odredbe ovoga Zakona o odlasku znanstvenika i nastavnika u mirovinu,
 4. obavi izbor u znanstveno, znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko ili nastavno zvanje, odnosno izbor na odgovarajuće radno mjesto bez natječaja ako je ovim Zakonom predviđeno da će se izbor obaviti na temelju natječaja,
 5. suprotno članku 50. ovoga Zakona koristi naziv sveučilište, fakultet, umjetnička akademija, odnosno riječ

- »akademija« uz naziv područja umjetnosti te veleučilište i visoka škola, ili drugi naziv koji sadrži neki od tih pojmova,
6. započne obavljanje znanstvene djelatnosti ili djelatnosti visokog obrazovanja bez dopusnice ili tu djelatnost obavlja bez dopusnice kad je ona za obavljanje djelatnosti potrebna prema odredbama ovoga Zakona ili djelatnost obavlja na način koji nije predviđen dopusnicom,
7. svojim statutom ne predvidi tijela upravljanja ili njihov sastav kako je to predviđeno ovim Zakonom,
8. upiše studente na studij ili u višu godinu studija, a da za to nisu ispunjeni uvjeti predviđeni ovim Zakonom i općim aktom visokog učilišta,
9. izdaje isprave o studiju suprotno članku 84. ovoga Zakona ili studentu ne izda ispravu o studiju iako su za to ispunjeni, ovim Zakonom i općim aktima visokog učilišta, predviđeni uvjeti,
10. ne vodi evidencije o studentima (članak 90.),
11. ne postupi sukladno članku 114. stavku 3. i 8. te članku 116. stavku 1. ovoga Zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi.
- (3) Za prekršaje iz ovoga članka ovlašteni podnositelj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka je ministar ili osoba koju on ovlasti.
- (4) Osobi koja je počinitelj prekršaja iz stavka 1. i 2. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti fizičkoj osobi i odgovornoj osobi u pravnoj osobi, odnosno zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti pravnoj osobi, u trajanju od 3 mjeseca do godine dana.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Organizacijske promjene

Članak 114.

- (1) Osnivačka prava nad javnim sveučilištima, veleučilištima, visokim školama i drugim znanstvenim organizacijama obavlja Republika Hrvatska, ako osnivačkim aktom nije drugačije određeno.
- (2) Osnivačka prava nad fakultetima, umjetničkim akademijama i ostalim sastavnicama sveučilišta obavljaju sveučilišta.
- (3) Statut i drugi opći akti visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija uskladit će se s ovim Zakonom do 1. ožujka 2005. Protekom toga roka, visoka učilišta i druge znanstvene organizacije koje nisu provele usklađenje, ne mogu se financirati iz državnog proračuna.
- (4) Visoka učilišta i druge znanstvene organizacije osnovane prema dosadašnjim propisima, danom stupanja na snagu ovoga Zakona nastavljaju s radom prema postojećim općim aktima do usklađenja prema stavku 3. ovoga članka, a najkasnije do 1. ožujka 2005.
- (5) Rektori i prorektori sveučilišta i veleučilišta te dekani i prodekani sveučilišnih sastavnica i visokih škola te ravnatelji javnih znanstvenih instituta izabrani prije stupanja na snagu ovoga Zakona ostaju na istoj dužnosti do isteka mandata na koji su izabrani, s tim da danom usklađenja iz stavka 3. ovoga članka, rektori i prorektori veleučilišta postaju njihovi dekani i prodekani.
- (6) Pravno integriranje sveučilišta započinje danom stupanja na snagu ovoga Zakona, a završit će se najkasnije do 31. prosinca 2007.
- (7) U postupku statusnih promjena visokih učilišta kojima dolazi do njihova spajanja ili razdvajanja pri čemu se imovina prenosi s jednog na drugo visoko učilište ne plaća se porez.
- (8) Sveučilišta i njegova učilišta (fakulteti i umjetničke akademije) mogu upisivati studente prve godine stručnih studija do zaključno školske godine 2010./2011.
- (9) Visoke učiteljske škole koje su na dan stupanja na snagu Zakona članice sveučilišta nastavljaju s djelovanjem u sastavu sveučilišta do usklađivanja svog ustroja i djelovanja prema ovom Zakonu, odnosno do ustrojavanja studija prema odredbama ovoga Zakona, a najkasnije do početka akademske godine 2010./2011.

Članak 115.

- (1) Prvi saziv Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i Nacionalnog vijeća za znanost imenovat će se najkasnije do 31. prosinca 2004.
- (2) Iznimno od odredaba članka 9. stavka 2., članka 10. stavka 2. i članka 11. stavka 3. ovoga Zakona, prilikom imenovanja prvog saziva Nacionalnog vijeća za znanost, odnosno Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, Hrvatski sabor imenovat će svih dvanaest članova, a ždrijebom će se odlučiti o tome kojih će šest članova imati mandat od dvije,

dok će preostalih šest imati mandat od četiri godine.

(3) Do imenovanja iz stavka 1. ovoga članka Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu osnovano prema Zakonu o visokim učilištima i Nacionalno znanstveno vijeće osnovano prema Zakonu o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti nastavljaju s radom i obavljaju poslove iz svoje nadležnosti prema odredbama ovoga Zakona.

(4) Imenovanjem prvog saziva Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i Nacionalnog vijeća za znanost, navedena tijela preuzet će sve poslove iz stavka 3. ovoga članka, a postojeće Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje i Nacionalno znanstveno vijeće prestat će s radom.

(5) Nacionalno vijeće za znanost će donijeti pravilnik kojim se utvrđuju znanstvena područja, polja i grane, utvrditi uvjete za izbor u znanstvena zvanja te izabrati područna vijeća i matične odbore, najkasnije do 1. srpnja 2005.

(6) Vlada Republike Hrvatske Uredbom osniva Agenciju za znanost i visoko obrazovanje najkasnije do 31. prosinca 2004. Agencija će započeti djelovati najkasnije 1. ožujka 2005. Do početka djelovanja Agencije poslove iz njene nadležnosti obavljat će tijela sveučilišta i Ministarstvo.

(7) Sva ostala tijela predviđena ovim Zakonom ustrojiti će se najkasnije do roka iz stavka 5. ovoga članka. Do tada će tijela izabrana prema dosadašnjim propisima nastaviti svoj rad.

Nova organizacija studija i nastavak studija prema prijašnjim propisima

Članak 116.

(1) Studiji na visokim učilištima počinju s ustrojavanjem danom stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Studenti upisani na dodiplomski i poslijediplomski magistarski ili doktorski studij prije ustrojavanja preddiplomskih i poslijediplomskih studija sukladno odredbama ovoga Zakona imaju pravo dovršiti studij prema nastavnom programu i uvjetima koji su važili prilikom upisa u prvu godinu studija i steći odgovarajući akademski stupanj prema propisima koji su vrijedili prije stupanja na snagu ovoga Zakona. Studenti kojima je na temelju prijašnjih propisa odobrena tema za izradu doktorskog rada bez doktorskog studija, imaju pravo obrane doktorskog rada i stjecanja doktorata znanosti prema propisima koji su vrijedili do stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Visoko učilište može ograničiti trajanje prava na završetak studija prema stavku 2. ovoga članka na određeni broj godina, ali ne na manji broj godina od onoga koji je studentu ostalo do završetka studija prema programu prema kojemu je započeo studij uvećan za dvije godine.

(4) Nakon uvođenja studija prema ovom Zakonu studenti iz stavka 1. ovoga članka koji ne dovrše studij prema starom studijskom planu i programu mogu studij nastaviti prema ovome Zakonu i na njemu utemeljenom nastavnom programu sukladno općem aktu visokog učilišta.

(5) Ministar može tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona iznimno dati dopusnicu za novi studij i visokom učilištu koje ne odgovara uvjetu iz članka 51. stavka 4. točke 2., uz uvjet visokom učilištu da ispuni taj uvjet u roku ne duljem od 5 godina.

Zatečena zvanja

Članak 117.

(1) Osobe izabrane u znanstvena, znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, i nastavna zvanja, koje ta zvanja imaju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, zadržavaju ta zvanja, a znanstvena će im se zvanja upisati u Upisnik znanstvenika, sukladno članku 23. ovoga Zakona.

(2) Reizbori predviđeni ovim Zakonom ili ranijim propisima, provest će se sukladno odredbama ovoga Zakona, a u roku koji predviđa propis prema kojemu je posljednji izbor izvršen.

(3) Iznimno, visoko učilište i druga znanstvena organizacija može produžiti ugovor o radu sukladno članku 102. stavku 7., odnosno članku 42. stavku 6. ovoga Zakona i redovitom profesoru, odnosno znanstvenom savjetniku koji je na dan 1. siječnja 2004. navršio 63 godine života, a nije izabran u trajno zvanje.

Započeti izbori u zvanja i odgovarajuća radna mjesta

Članak 118.

(1) Izbori u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, znanstvena i nastavna zvanja i izbor na odgovarajuća radna mjesta započeti prema odredbama propisa koji su vrijedili prije stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se prema tim propisima, najkasnije do 1. srpnja 2005.

(2) Natječaji za izbor u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, znanstvena i nastavna zvanja i odgovarajuća radna

mjesta mogu se raspisati prema Zakonu o visokim učilištima i Zakonu o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti, najkasnije do 31. prosinca 2004.

(3) Na osobe izabrane prema odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka primijenit će se odredbe članaka 117. ovoga Zakona.

Odredbe o suradnicima

Članak 119.

(1) S osobama koje su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona zatečene na radnim mjestima znanstvenog novaka, mlađeg asistenta i asistenta, sklopit će se novi ugovor o radu za radno mjesto asistenta, sukladno prvom sklopljenom ugovoru o radu na određeno ili neodređeno vrijeme, najkasnije do 31. prosinca 2004.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, osobe koje su nakon stupanja na snagu ovoga Zakona sklopile ugovor o radu na neodređeno vrijeme, sklapaju novi ugovor o radu sukladno prethodno sklopljenom ugovoru o radu.

(3) Ugovor iz stavka 1. ovoga članka sklopit će se, računajući od dana sklapanja prvog ugovora o radu, do isteka osam godina, na odgovarajućem radnom mjestu asistenta.

(4) Prilikom sklapanja ugovora o radu za radno mjesto višeg asistenta, s osobama iz stavka 1. ovoga članka, ukupno trajanje navedenog ugovora, ne smije prijeći jedanaest godina, računajući od dana sklapanja prvog ugovora o radu za radno mjesto znanstvenog novaka, mlađeg asistenta ili asistenta. Ugovor za radno mjesto višeg asistenta sklapa se sukladno prethodno sklopljenom ugovoru o radu na određeno ili neodređeno vrijeme.

(5) Osobe koje su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona zatečene na radnom mjestu višeg asistenta, zadržavaju postojeći ugovor o radu.

Zatečeni akademski nazivi i stupnjevi

Članak 120.

(1) Sveučilišni i stručni studiji prema propisima koji su vrijedili do dana stupanja na snagu ovoga Zakona izjednačeni su s odgovarajućim sveučilišnim diplomskim odnosno stručnim studijima prema ovome Zakonu, a osobe koje su ih završile imaju ista prava koja imaju osobe koje završe odgovarajući studij prema ovome Zakonu, uključivši i pravo na akademski ili stručni naziv iz članka 72. i 73. ovoga Zakona.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka mogu tražiti od visokog učilišta na kojemu su stekle akademski naziv da im u postupku i pod uvjetima predviđenim općim aktom visokog učilišta izda ispravu (potvrdu ili diplomu) o tome da prije stečeni akademski naziv odgovara nekom od akademskih naziva iz članka 71.–74. ovoga Zakona, te nakon što dobiju takvu ispravu mogu koristiti akademski naziv prema ovome Zakonu. Ako visoko učilište na kojemu je stečen akademski naziv ili njegov pravni sljednik ne postoji, Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje odredit će visoko učilište koje će odlučiti o zahtjevu. Ako je visoko učilište općim aktom utvrdilo da prije stečeni akademski naziv odgovara nekom od akademskih naziva iz članka 71.–74., osobe iz stavka 1. ovoga članka novi akademski naziv mogu koristiti i bez izdavanja potvrde ili diplome.

(3) Doktorati znanosti stečeni prema propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu ovoga Zakona istovrsni su s doktoratima znanosti stečenim prema ovome Zakonu, te osobe koje su ih stekle imaju ista prava kao i osobe koje su doktorat znanosti stekle prema ovome Zakonu.

(4) Osobe koje su prema propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu ovoga Zakona stekle magisterij znanosti mogu, sukladno općem aktu sveučilišta, steći doktorat znanosti obranom doktorskog rada prema propisima koji su vrijedili na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, najkasnije u roku od osam godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Visoko učilište može, ako je to predviđeno njegovim općim aktom, osobama koje su upisale poslijediplomski znanstveni magistarski studij prema propisima koji su važili prije stupanja na snagu ovoga Zakona, ali taj studij nisu dovršili, omogućiti na njihov zahtjev da, uz ispunjavanje određenih uvjeta (polaganje ispita, izvršavanje drugih obveza), studij završe izradom doktorske disertacije i time steknu doktorat znanosti.

Donošenje podzakonskih i drugih propisa

Članak 121.

(1) Ministar će, u slučajevima predviđenim ovim Zakonom, donijeti podzakonske propise i ustrojiti potrebne upisnike najkasnije do 31. prosinca 2004.

(2) Ostala tijela ovlaštena na donošenje podzakonskih propisa ili drugih općih akata predviđenih ovim Zakonom, učinit će to najkasnije tri mjeseca od dana svog osnivanja.

Primjena odredbi o financiranju

Članak 122.

(1) Financiranje znanosti i visokog obrazovanja sukladno odredbama ovoga Zakona, započet će 1. siječnja 2006. Do tada financiranje će se obavljati prema propisima koji su vrijedili do stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Znanstveni projekti za koje je zaključen ugovor o financiranju, nastavljaju se financirati prema važećem ugovoru do njegova isteka, osim ako se novim ugovorom, uz suglasnost obiju njegovih stranaka, može utvrditi za projekt povoljniji način financiranja.

Prestanak važenja dosadašnjih propisa

Članak 123.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti Zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (»Narodne novine«, br. 59/96.) i Zakon o visokim učilištima (»Narodne novine«, br. 59/96., 14/00. i 26/00., 67/00., 02/99., 94/00. i 129/00.) i na njima utemeljeni propisi, osim onih odredbi tih zakona za koje je ovim Zakonom navedeno da će se primjenjivati do određenog vremena i nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Podzakonski propisi doneseni na temelju Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i Zakona o visokim učilištima primjenjivat će se i nakon prestanka navedenih zakona sve do donošenja odgovarajućih propisa prema ovome Zakonu, osim ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Stupanje Zakona na snagu

Članak 124.

Ovaj Zakon stupa na snagu 15. dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Petar Klarić, predsjednik Suda, te suci Marijan Hranjski, Mario Kos, Ivan Matija, Ivan Mrkonjić, Jasna Omejec, Željko Potočnjak, Agata Račan, Emilija Rajić, Smiljko Sokol, Nevenka Šernhorst, Vice Vukojević i Milan Vuković, odlučujući o prijedlogu za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom, na sjednici održanoj 20. prosinca 2006., donio je

ODLUKU

(„Narodne novine“, broj 2/07)

I. Pokreće se postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom te se ukidaju odredbe članka 114. stavaka 6. i 8. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 123/03., 198/03., 105/04. i 174/04.).

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

1. Prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 114. stavaka 6. i 8. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 123/03., 198/03., 105/04. i 174/04., u daljnjem tekstu: Zakon) podnio je AMAKREB, Učilište za obrazovanje odraslih, Zagreb (u daljnjem tekstu: predlagatelj), kojeg zastupa ravnateljica Jadranka Dujmović Sobotka.

2. Članak 114. Zakona (čije stavke 6. i 8. osporava predlagatelj) glasi:

(1) *Osnivačka prava nad javnim sveučilištima, veleučilištima, visokim školama i drugim znanstvenim organizacijama obavlja Republika Hrvatska, ako osnivačkim aktom nije drugačije određeno.*

(2) *Osnivačka prava nad fakultetima, umjetničkim akademijama i ostalim sastavnicama sveučilišta obavljaju sveučilišta.*

(3) Statut i drugi opći akti visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija uskladit će se s ovim Zakonom do 1. ožujka 2005. Protekom toga roka, visoka učilišta i druge znanstvene organizacije koje nisu provele usklađenje, ne mogu se financirati iz državnog proračuna.

(4) Visoka učilišta i druge znanstvene organizacije osnovane prema dosadašnjim propisima, danom stupanja na snagu ovoga Zakona nastavljaju s radom prema postojećim općim aktima do usklađenja prema stavku 3. ovoga članka, a najkasnije do 1. ožujka 2005.

(5) Rektori i prorektori sveučilišta i veleučilišta te dekani i prodekani sveučilišnih sastavnica i visokih škola te ravnatelji javnih znanstvenih instituta izabrani prije stupanja na snagu ovoga Zakona ostaju na istoj dužnosti do isteka mandata na koji su izabrani, s tim da danom usklađenja iz stavka 3. ovoga članka, rektori i prorektori veleučilišta postaju njihovi dekani i prodekani.

(6) Pravno integriranje sveučilišta započinje danom stupanja na snagu ovoga Zakona, a završit će se najkasnije do 31. prosinca 2007.

(7) U postupku statusnih promjena visokih učilišta kojima dolazi do njihova spajanja ili razdvajanja pri čemu se imovina prenosi s jednog na drugo visoko učilište ne plaća se porez.

(8) Sveučilišta i njegova učilišta (fakulteti i umjetničke akademije) mogu upisivati studente prve godine stručnih studija do zaključno školske godine 2010./2011.

(9) Visoke učiteljske škole koje su na dan stupanja na snagu Zakona članice sveučilišta nastavljaju s djelovanjem u sastavu sveučilišta do usklađivanja svog ustroja i djelovanja prema ovom Zakonu, odnosno do ustrojavanja studija prema odredbama ovoga Zakona, a najkasnije do početka akademske godine 2010./2011.

3. Predlagatelj smatra da su osporene odredbe članka 114. stavaka 6. i 8. Zakona u nesuglasnosti s načelom vladavine prava, jednom od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske utvrđenim člankom 3., načelom razmjernosti zajamčenim člankom 16. stavkom 2., načelom autonomije sveučilišta zajamčenim člankom 67., te načelom slobode znanstvenoga, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva zajamčenim člankom 68. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske. Obrazlažući tvrdnju o nesuglasnosti članka 114. stavka 6. Zakona s člankom 67. Ustava predlagatelj ističe da autonomija sveučilišta obuhvaća pravo sveučilišta da samostalno odlučuje o svom ustroju i djelovanju, u skladu sa zakonom. Predlagatelj smatra da članak 67. stavak 2. Ustava, kojim je propisano da sveučilište samostalno odlučuje o svom ustrojstvu i djelovanju, u skladu sa zakonom, valja tumačiti na način da sveučilište može, primjereno svojim potrebama, svoju organizaciju postaviti na različite načine (koje predviđaju zakonske norme).

Ističe da je protivno duhu Ustava i cijelog osnovnog teksta Zakona, u prijelaznim i završnim odredbama – osporenim odredbom članka 114. stavka 6. Zakona, s danom 31. prosinca 2007. godine, dokinuti autonomiju sveučilišta u pogledu unutarnje organizacije, kao i autonomiju sastavnica (fakulteta) da samostalno, ali u suglasnosti sa statutom sveučilišta, odlučuju o svom ustroju, te ustroju samog sveučilišta.

Predlagatelj podsjeća na činjenicu da je osporena odredba članka 114. stavka 6. Zakona unesena u osnovni tekst Zakona »amandmanom, na samoj sjednici Hrvatskog sabora na kojoj je Zakon usvajan«, pa je očito »da je prihvaćenim amandmanom u Zakon unesen pravno neodređen i višeznačan pojam 'pravno integriranje sveučilišta'«. Mišljenja je da je zakonodavac navedenom odredbom sveučilištu dokinuo pravo da u svom sastavu ima fakultete i druge sastavnice sa svojstvom pravne osobe, a time i temeljno pravo sveučilišta da autonomno odredi svoj ustroj. Smatra da ta odredba ne ispunjava zahtjeve koje u odnosu na zakone postavlja načelo vladavine prava, te je stoga smatra nesuglasnom s člankom 3. Ustava.

Pored navedenog, predlagatelj navodi da ograničenje prava sveučilišta da samostalno određuje svoj ustroj (koje propisuje članak 114. stavak 6. Zakona) nema ustavnopravno prihvatljiv ratio legis. Prema mišljenju predlagatelja, ne postoji nikakva razumna potreba ili svrha ograničenja prava sveučilišta da određuje svoj ustroj. Predlagatelj smatra da je osporenim odredbom članka 114. stavka 6. Zakona zakonodavac oduzeo legalnu svrhu i legitimni smisao cjelokupnom zakonskom uređenju visokog obrazovanja. Ističe da je osporena prijelazna odredba Zakona u cijelosti derogirala brojne druge odredbe Zakona (članak 5. stavak 3., članak 5. stavak 4. alineja 1., članak 53., članak 59. stavak 3., članak 66. Zakona), koje postaju potpuno bespredmetne. Također ističe da osporenim zakonskom odredbom pravo sveučilišta da određuje svoj ustroj nije nerazmjerno ograničeno već potpuno ukinuto, što predstavlja drastično kršenje članka 16. stavka 2. Ustava.

U odnosu na osporenu odredbu članka 114. stavka 8. Zakona, predlagatelj navodi da zakonodavac i tom odredbom narušava autonomiju sveučilišta, to jest njegovo autonomno pravo da organizira svoj nastavni i znanstveni rad. Obrazlažući navedenu tvrdnju, predlagatelj ističe da pojedina sveučilišta (i fakulteti), kao dio svog ukupnog znanstvenog, stručnog i obrazovnog rada, mogu utvrditi potrebu da razvijaju stručne studije i stručni rad. Zakon im to u člancima 3. stavku 1. i 47. stavku 3. omogućava. Međutim, prijelazna odredba članka 114. stavka 8. Zakona to pravo vremenski ograničava, te nakon školske 2010/11. godine dokida mogućnost sveučilištu da organizira stručni studij.

Smatra da je navedena odredba nesuglasna s člancima 67. stavkom 1. i 68. stavkom 1. Ustava. Pored toga, ukazuje i na nesuglasnost osporene odredbe s člankom 16. stavkom 2. Ustava. Ističe da bi jedino racionalno ograničenje prava sveučilišta i njegovih sastavnica da autonomno razvijaju svoj znanstveni i stručni rad i obrazovanje (osnivanjem i provođenjem stručnih studija), bilo u slučaju da sveučilište bez znanstvenog, stručnog ili ekonomskog opravdanja želi organizirati stručni studij. Međutim, prema tvrdnji predlagatelja, Zakon predviđa djelotvorne mehanizme koji mogu osujetiti takvu odluku – bilo utjecajem osnivača, bilo uskratim dopusnice. Stoga potpuna zabrana sveučilištima da nakon školske 2010/11. godine organiziraju stručne studije nije razmjerna potrebama društvene zajednice niti Ustavom zajamčenoj autonomiji sveučilišta.

Slijedom iznijetog, predlaže pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti članka 114. stavaka 6. i 8. Zakona s Ustavom, te ukidanje osporenih odredaba.

4. Na temelju članka 25. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa zatraženo je očitovanje o prijedlogu. Ministarstvo je Sudu dostavilo očitovanje.

Prijedlog je osnovan.

5. Neposredno mjerodavne za ocjenu suglasnosti osporenih odredaba članka 114. stavaka 6. i 8. Zakona s Ustavom su članci 3. i 67. Ustava, koji glase:

Članak 3.

(...), vladavina prava (...) najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava.

Članak 67.

Jamči se autonomija sveučilišta.

Sveučilište samostalno odlučuje o svom ustrojstvu i djelovanju, u skladu sa zakonom.

6. Članak 2. stavak 4. alineja 1. Ustava glasi:

Hrvatski sabor ili narod neposredno, samostalno, u skladu s Ustavom i zakonom, odlučuje: (...) – o uređivanju gospodarskih, pravnih i političkih odnosa u Republici Hrvatskoj; (...)

Sukladno tome, Hrvatski sabor ovlašten je samostalno odlučivati o uređivanju gospodarskih, pravnih i političkih odnosa u Republici Hrvatskoj, uključujući i one koji se tiču znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja. Navedena ustavna ovlast daje mogućnost zakonodavcu mijenjati i dopunjavati već postojeća zakonska uređenja tih odnosa i s njima povezanih prava i obveza adresata zakona, odnosno uređivati ih na različite načine ovisno o različitim okolnostima. Međutim, s ustavnopravnog aspekta bitno je da pri uređivanju tih odnosa zakonodavac uvažava zahtjeve koje pred njega postavlja Ustav, a osobito one koji proizlaze iz načela vladavine prava i one kojima se štite određena ustavna dobra i vrednote. U konkretnom slučaju, u odnosu na uređenje odnosa na sveučilištu, Hrvatski sabor dužan je posebno uvažavati zahtjeve koje pred zakonodavca postavlja načelo vladavine prava i jamstvo autonomije sveučilišta.

7. Osporena odredba članka 114. stavka 6. Zakona propisuje da pravno integriranje sveučilišta započinje danom stupanja na snagu Zakona, a završit će se najkasnije do 31. prosinca 2007.

Ustavni sud ocjenjuje da ta odredba nije u suglasnosti s načelom vladavine prava, najvišom vrednotom ustavnog poretka Republike Hrvatske utvrđenom člankom 3. Ustava.

Vladavina prava, kao najviša vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske, sadrži i pitanje o općim obilježjima koje bi zakoni morali imati kako bi s vladavinom prava bili usklađeni. Ustavni sud utvrđuje da je za ocjenu ustavnosti osporene odredbe ovo pitanje od osobite važnosti, zbog toga što se vladavina prava ne smije poistovjećivati samo sa zahtjevom za zakonitošću postupanja tijela državne vlasti. Premda pretpostavlja punu ustavnost i zakonitost u smislu članka 5. Ustava, vladavina prava je više od samog zahtjeva za postupanjem u skladu sa zakonom. Ona uključuje i zahtjeve koji se tiču sadržaja zakona. Stoga vladavina prava sama po sebi ne može biti pravo u istom smislu u kojemu su to zakoni koje donosi zakonodavac. Vladavina prava nije samo vladavina zakona, već vladavina po pravu koja – uz zahtjev za ustavnošću i zakonitošću, kao najvažnijim načelom svakog uređenog pravnog poretka – sadrži i dopunske zahtjeve koji se tiču samih zakonâ i njihova sadržaja.

To je stajalište Ustavni sud izrazio u odluci i rješenju broj: U-I-659/1994 i dr. od 15. ožujka 2000. godine (»Narodne novine«, broj 31/00.), pri čemu je posebno istaknuo sljedeće:

U tom smislu Sud osobito ističe da u pravnom poretku utemeljenom na vladavini prava zakoni moraju biti opći i jednaki za sve, a zakonske posljedice trebaju biti izvjesne za one na koje će se zakon primijeniti. Sud također napominje da zakonske posljedice moraju biti primjerene legitimnim očekivanjima stranaka u svakom konkretnom

slučaju u kojem se zakon na njih neposredno primjenjuje.

Razmatrajući prijelaznu odredbu članka 114. stavka 6. Zakona u navedenom svjetlu, razvidno je da ona ne ispunjava zahtjeve koje pred nju postavlja načelo vladavine prava. Ona, naime, sadrži nejasan i neodređen pojam »pravnog integriranja sveučilišta« koji Zakonom nije razrađen.

U osnovnom tekstu Zakona uređeno je nekoliko oblika integracije sveučilišta, i to:

a) funkcionalna integracija sveučilišta:

Članak 53. stavak 2.

(2) Sveučilište integrira funkcije svojih sastavnica, posebno fakulteta, akademija i odjela (dalje: funkcionalna integracija) te putem svojih tijela osigurava njihovo jedinstveno i usklađeno djelovanje u skladu sa strateškim i razvojnim odlukama o akademskim pitanjima i o profiliranju znanstvenih istraživanja te jedinstveno i usklađeno djelovanje u financijskom poslovanju i pravnom prometu, investicijama, razvojnim planovima te u nastupu prema vanjskim partnerima u znanstvenim djelatnostima i visokom obrazovanju. Sveučilište osigurava unutarnju i vanjsku mobilnost studenata i nastavnika, racionalno korištenje ljudskih i materijalnih resursa, razvoj multidisciplinarnih studija te nadzor i stalni rast kvalitete kao i konkurentnosti nastavnoga, znanstvenoga, umjetničkog i stručnog rada. Sveučilište razvija jedinstveni informacijski i knjižnični sustav.

b) upravna integracija sveučilišta:

Članak 54. stavak 3.

(3) Statutom sveučilišta, aktom o osnivanju te općim aktima sastavnica utvrđuje se način upravljanja koji osigurava integriranost funkcija sveučilišta i ostvarenje interesa i ciljeve radi kojih je sveučilište osnovalo sastavnicu.

c) integracija nastavnog i znanstvenog procesa na sveučilištu:

Članak 59. stavak 3. (druga rečenica)

(3) (...) Statutom sveučilišta može se, radi osiguranja integriranosti nastavnog i znanstvenog procesa na sveučilištu, predvidjeti pravo suspenzivnog veta na pojedine odluke nadležnih tijela sastavnica o tim pitanjima, ali tako da se ne naruše njihove akademske slobode i akademska samouprava.

d) integracija provedbe studijskih programa:

Članak 70. stavak 4.

(4) Određeni studijski programi provode se integrirano kroz prvu i drugu razinu studija. Takvo provođenje studijskog programa odobrava Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje.

Za razliku od prethodno navedenih oblika integracije sveučilišta, odredba o »pravnoj integraciji sveučilišta«, sadržana po prvi put u članku 114. stavku 6. Zakona, ne ispunjava zahtjeve koje vladavina prava postavlja pred pravne norme, a koji su navedeni u odluci, broj: U-I-659/1994 i dr. od 15. ožujka 2000. godine.

Ustavni sud napominje da svako sveučilište ima svojstvo pravne osobe s javnim ovlastima. Pravnu osobnost mogu imati, a danas većinom i imaju, i njegova učilišta (fakulteti i umjetničke akademije). Sveučilište u svom sastavu može imati i druge sastavnice (podružnice, ustanove ili pravne osobe), i to odjele i institute, zaklade, fondacije, udruge, studentske centre, zdravstvene ustanove, knjižnice, tehnološkijske centre, informatičke, kulturne, sportske, kao i one sastavnice (ustanove ili trgovačka društva) koje služe zadovoljavanju potreba studenata i sveučilišta (članak 54. stavak 2. Zakona).

Pravna osobnost sveučilišta i mogućnost stjecanja pravne osobnosti njezinih sastavnica izraz je sveučilišne autonomije, jer autonomija obuhvaća sveučilište odnosno drugo visoko učilište unutar sveučilišnog sustava, ali i svaku pojedinu članicu sveučilišta, to jest svaki pojedini fakultet ili drugu ustrojbenu jedinicu unutar pojedinog sveučilišta.

Navedeni sadržaj autonomije sveučilišta u odnosu na krug osoba koje ona obuhvaća Ustavni sud je utvrdio u odluci, broj: U-I-902/1999 od 26. siječnja 2000. godine (»Narodne novine«, broj 14/00., 26/00.-ispr., 67/00.).

Hoće li sveučilišta imati sastavnice u svojstvu pravnih osoba ili ne uređuje se općim aktima sveučilišta, jer je i to izraz njihove Ustavom zajamčene autonomije i njihova ustavnog prava da samostalno odlučuju o svom ustrojstvu i djelovanju, u skladu sa zakonom.

Sukladno tome, Ustavni sud ocjenjuje da nije jasno što bi »pravno integriranje« sveučilišta u smislu članka 114. stavka

6. Zakona trebalo značiti. Također nije jasno na koji način bi se »pravno integriranje sveučilišta« trebalo provesti, koje subjekte bi to integriranje trebalo obuhvatiti, što bi bio sadržaj »pravnog integriranja« i koje bi pravne posljedice ono trebalo izazvati.

Budući da odgovori na navedena pitanja nisu jasno određeni u samoj osporenoj odredbi, a nisu razvidni ni iz cjelokupnog teksta Zakona, Ustavni sud ocjenjuje da odredba članka 114. stavka 6. Zakona nije ustavnopravno prihvatljiva. Ona dovodi do narušavanja pravne sigurnosti objektivnog pravnog poretka u području sveučilišnog obrazovanja, pri čemu su njezine pravne posljedice za one na koje bi se ona trebala primijeniti (to jest, za sveučilišta i njihove sastavnice) u cijelosti neizvjesne. Ona dovodi i do narušavanja Ustavom zajamčene autonomije sveučilišta, jer priječi sveučilištu samostalno uređivanje njegova unutarnjeg ustroja u vezi s pravnom osobnošću njegovih sastavnica. Stoga odredba članka 114. stavka 6. Zakona nije u suglasnosti sa zahtjevima koje pred nju postavlja načelo vladavine prava, najviša vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske utvrđena u članku 3. Ustava, ali i jamstvo autonomije sveučilišta propisano u članku 67. Ustava.

8. Prijelaznom odredbom članka 114. stavka 8. Zakona propisano je da sveučilišta i njegova učilišta (fakulteti i umjetničke akademije) mogu upisivati studente prve godine stručnih studija do zaključno školske godine 2010./2011. Sukladno navedenom, u ovom ustavnosudskom postupku bilo je potrebno odgovoriti na sljedeće pitanje:

– je li u suglasnosti s ustavnim jamstvom autonomije sveučilišta zakonsko ukidanje prava sveučilišta i njihovih učilišta na organiziranje, izvođenje, odnosno provedbu (i) stručnih studija nakon školske godine 2010./2011.?

Ustavni sud pri tom podsjeća da je u odluci, broj: U-I-902/1999 od 26. siječnja 2000. godine, zauzeo načelno stajalište da članak 67. Ustava sadrži, između ostaloga, i ustavno utvrđenje da je autonomija nužna za samo postojanje sveučilišta, jer sveučilište, kao ustanova koja stvara nove znanstvene spoznaje i uvodi studente u znanosti, može postojati samo u mjeri u kojoj samostalno uređuje svoje ustrojstvo i djelovanje. To je ostvarivo samo u slučaju ako je sveučilište organizacijski i funkcionalno neovisno o drugim tijelima koja imaju vlast ili drugu moć da utječu na uređenje ustrojstva i na djelovanje sveučilišta.

U istoj je odluci Ustavni sud utvrdio da autonomija sveučilišta, zajamčena člankom 67. Ustava, uključuje autonomiju sveučilišta prema izvansveučilišnim institucijama i drugim tijelima koja uređuju ustrojstvo i djelovanje sveučilišta ili mogu utjecati na njihovo uređenje (primjerice, prema tijelima državne vlasti ili drugim javnopravnim i /rjeđe/ privatnopravnim osobama koje se mogu pojaviti kao osnivatelji sveučilišta ili pak oni koji ga podupiru). Nadalje, Sud je zauzeo stajalište da autonomija sveučilišta uključuje i autonomiju svakog pojedinog sveučilišta u odnosu prema drugim sveučilištima istoga ili drugog sveučilišnog sustava u zemlji, te autonomiju svakog pojedinog visokog učilišta različitog od sveučilišta (primjerice, fakulteta unutar sveučilišta) u odnosu prema svim drugim istovrsnim visokim učilištima istoga sveučilišnog sustava, uz pridržaj prava na vlastitu akademsku samoupravu prema upravnim tijelima sveučilišta u čijem se sastavu nalazi.

Razmatrajući osporenu odredbu članka 114. stavka 8. Zakona s tog aspekta, Ustavni sud je pošao od osnovnog teksta Zakona koji na više mjesta propisuje ovlast sveučilišta na organiziranje, izvođenje, odnosno provedbu (i) stručnih studija. Neke od mjerodavnih odredaba Zakona glase:

Članak 3. stavak 1.

(1) Zadaće sveučilišta su znanstveno, umjetničko i razvojno istraživanje, posebice ostvarivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, umjetničko stvaralaštvo i stručni rad te na njima utemeljeno preddiplomsko, diplomsko i poslijediplomsko obrazovanje. (...)

Članak 4. stavak 5. alineje 1. i 2.

(5) Autonomija sveučilišta na svim sveučilišnim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj, sukladno ovom Zakonu, obuhvaća:

- uređenje unutarnjeg ustroja,
- utvrđivanje obrazovnih, znanstvenih, umjetničkih i stručnih programa,

Članak 47. stavak 3.

(3) Sveučilište, fakultet i umjetnička akademija osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene, stručne i umjetničke djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom. U okviru djelatnosti visokog obrazovanja ova visoka učilišta organiziraju i izvode sveučilišne a, u skladu s ovim Zakonom, mogu

organizirati i izvoditi i stručne studije.

Članak 53. stavak 1.

(1) Sukladno svojoj zadaći iz članka 3. ovoga Zakona sveučilišta su obrazovne ustanove koje povezivanjem znanstvenog istraživanja, umjetničkog stvaralaštva, studija i nastave razvijaju znanost, struku i umjetnost, (...).

Članak 54. stavak 1. (druga rečenica)

(1) (...) Sveučilište i njegova visoka učilišta (fakulteti i umjetničke akademije) mogu sukladno ovome Zakonu provoditi i stručne studije.

Ocjenjujući suglasnost članka 114. stavka 8. Zakona s ustavnim jamstvom autonomije sveučilišta, Ustavni sud pošao je od činjenice da između sveučilišta i njegovih učilišta s jedne strane i veleučilišta i visokih škola s druge strane postoji ustavna i zakonska razlika, o čemu je izrazio pravno stajalište u odluci, broj: U-I-902/1999 od 26. siječnja 2000.:

(...) sveučilišta i visoka učilišta u sastavu sveučilišta (...) se od ostalih visokih učilišta ustavno razlikuju po tome što se samo na njih odnosi ustavno jamstvo slobode znanstvenog stvaralaštva iz članka 68. stavka 1. Ustava, što za sobom povlači i njihovu zakonsku razliku, jer samo sveučilišta i visoka učilišta u sastavu sveučilišta izvode studije koji pripremaju i za znanstveni rad (...).

Nadalje, u odnosu na ustavnopravni položaj veleučilišta Ustavni sud je u odluci, broj: U-I-1441/2001 od 23. listopada 2003. (»Narodne novine«, broj 177/03.), istaknuo i sljedeće:

Ustavni sud je utvrdio da se ustavno jamstvo autonomije sveučilišta odnosi na zakonom ustanovljena sveučilišta i njihove sastavnice, jer se samo sveučilišta (i njihove sastavnice) bave sveučilišnim ili znanstvenim obrazovanjem kao posebnom vrstom visokog obrazovanja.

S druge strane, veleučilišta se bave stručnim ili vokalijским obrazovanjem kao vrstom visokog obrazovanja (...).

U odnosu na veleučilište, prema tome, zakonodavac je ovlašten da temeljem članka 2. stavka 4. alineje 1. Ustava slobodno uređuje odnose vezane uz njegovo osnivanje, ustrojavanje, tijela, nadležnost, te prava, obveze i odgovornosti, a da istodobno nije vezan ograničenjima koja proizlaze iz ustavnog jamstva autonomije sveučilišta.

Sukladno navedenom, Ustavni sud ponavlja da je zakonodavac vezan ograničenjima koja proizlaze iz ustavnog jamstva autonomije sveučilišta samo u odnosu na sveučilišta i njihova učilišta, jer samo sveučilišta i njihova učilišta izvode studije koji pripremaju i za znanstveni rad.

To utvrđenje, međutim, nikako ne znači niti pretpostavlja zabranu sveučilištima i njihovim učilištima da uz sveučilišno ili znanstveno obrazovanje organiziraju, izvode, odnosno provode i stručno ili vokalijским obrazovanje, sve dok zakonodavac razlikuje ta dva oblika visokog obrazovanja.

Iako su materijalni kriteriji njihova razlikovanja ponekad nejasni, za potrebe ovog ustavnosudskog postupka dostatno je utvrditi da sveučilišno ili znanstveno obrazovanje u sebi sadrži (i) stručno obrazovanje, pa svako sveučilište odnosno svako njegovo učilište ispunjava pretpostavke za organiziranje, izvođenje, odnosno provedbu stručnih studija (načelo a maiore ad minus). Nasuprot tome, stručno obrazovanje – onako kako je postavljeno u pravnom poretku Republike Hrvatske – u sebi ne sadrži sveučilišno ili znanstveno obrazovanje, pa nijedno veleučilište odnosno njegovo učilište ne ispunjava pretpostavke za organiziranje, izvođenje, odnosno provedbu znanstvenih studija.

Ustavni sud stoga utvrđuje da zakonom nije dopušteno zabranjivati sveučilištima i njihovim učilištima organiziranje, izvođenje, odnosno provedbu (i) stručnih studija. Zakonom je, međutim, dopušteno te studije slobodno uređivati u pitanjima vezanim uz njihovo osnivanje, ustrojavanje, tijela, nadležnost, te prava, obveze i odgovornosti sveučilišta kao osnivača.

Budući da osporeni članak 114. stavak 8. Zakona propisuje zabranu sveučilištima i njihovim učilištima (fakultetima i umjetničkim akademijama) da od školske godine 2010./2011. organiziraju, izvode, odnosno provode stručne studije, Ustavni sud utvrđuje da je on u nesuglasnosti s člankom 67. stavkom 2. Ustava, jer ograničava samostalnost sveučilišta u odlučivanju o svom ustrojstvu i djelovanju u skladu sa zakonom.

9. Slijedom navedenog, na temelju članka 55. stavka 1. Ustavnog zakona, odlučeno je kao u točki I. izreke. Objava odluke (točka II. izreke) temelji se na članku 29. stavku 1. Ustavnog zakona.

Broj: U-I-1707/2006

Zagreb, 20. prosinca 2006.

Predsjednik
dr. sc. Petar Klarić, v. r.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

**ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM
OBRAZOVANJU**

(„Narodne novine”, broj 46/07)

Prijelazne i završne odredbe

Članak 24.

Od trenutka stupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije studenti koji su državljani zemalja Europske unije imaju ista prava na temelju Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju kao i studenti državljani Republike Hrvatske te se na iste prestaje primjenjivati odredba članka 77. stavka 8. istog Zakona u dijelu koji glasi: »ali se, sukladno odluci nadležnoga državnog tijela ili visokog učilišta, od njih može tražiti plaćanje dijela ili pune cijene studija«.

Članak 25.

Ministar nadležan za znanost donijet će pravilnik iz članka 23. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 26.

Izbori u znanstvena, znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta započeti prije stupanja na snagu ovoga Zakona, prema odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, br. 123/03., 105/04., 174/04.), dovršit će se prema odredbama toga Zakona.

Članak 27.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

ZAKON O DOPUNI ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

(„Narodne novine“, broj 63/11 od 08.06.2011.)

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u »Narodnim novinama«.